

Hacettepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü
Seramik Anasanat Dalı

**YUVA KAVRAMININ SERAMİK FORM VE
YÜZEYLERE YANSIMASI**

Deniz HASAN

Yüksek Lisans Sanat alışması Raporu

Ankara, 2019

**YUVA KAVRAMININ SERAMİK FORM VE
YÜZEYLERE YANSIMASI**

Deniz HASAN

Hacettepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü
Seramik Anasanat Dalı

Yüksek Lisans Sanat Çalışması Raporu

Ankara, 2019

KABUL VE ONAY

Deniz Hasan tarafından hazırlanan "Yuva Kavramının Seramik Form Ve Yüzeyle Yansıması" başlıklı bu çalışma, 20.05.2019 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda başarılı bulunarak jürimiz tarafından Yüksek Lisans Sanat Çalışması Raporu olarak kabul edilmiştir.

Prof. Tuğrul Emre FEYZOĞLU (Danışman)

Prof. Kaan CANDURAN (Başkan)

Dr. Öğr. Üyesi Nurtaç ÇAKAR (Üye)

Yukarıdaki imzaların adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylım.

Prof. Pelin YILDIZ

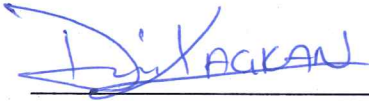
Enstitü Müdürü

BİLDİRİM

Hazırladığım tezin/raporun tamamen kendi çalışmam olduğunu ve her alıntıya kaynak gösterdiğimi taahhüt eder, tezimin/raporumun kağıt ve elektronik kopyalarının Hacettepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü arşivlerinde aşağıda belirttiğim koşullarda saklanmasına izin verdiğimi onaylarım:

- Tezimin/Raporumun tamamı her yerden erişime açılabilir.
- Tezim/Raporum sadece Hacettepe Üniversitesi yerleşkelerinden erişime açılabilir.
- Tezimin/Raporumun ...1. yıl süreyle erişime açılmasını istemiyorum. Bu sürenin sonunda uzatma için başvuruda bulunmadığım takdirde, tezimin/raporumun tamamı her yerden erişime açılabilir.

20.05/2019

Deniz HASAN

YAYIMLAMA VE FİKRİ MÜLKİYET HAKLARI BEYANI

Enstitü tarafından onaylanan lisansüstü tezimin tamamını veya herhangi bir kısmını, basılı (kağıt) ve elektronik formatta arşivleme ve aşağıda verilen koşullarla kullanıma açma iznini Hacettepe Üniversitesine verdiğimi bildiririm. Bu izinle Üniversiteye verilen kullanım hakları dışındaki tüm fikri mülkiyet haklarım bende kalacak, tezimin tamamının ya da bir bölümünün gelecekteki çalışmalarda (makale, kitap, lisans ve patent vb.) kullanım hakları bana ait olacaktır.

Tezin kendi orijinal çalışmam olduğunu, başkalarının haklarını ihlal etmediğimi ve tezimin tek yetkili sahibi olduğumu beyan ve taahhüt ederim. Tezimde yer alan telif hakkı bulunan ve sahiplerinden yazılı izin alınarak kullanılması zorunlu metinleri yazılı izin alınarak kullandığımı ve istenildiğinde suretlerini Üniversiteye teslim etmeyi taahhüt ederim.

Yükseköğretim Kurulu tarafından yayınlanan “*Lisansüstü Tezlerin Elektronik Ortamda Toplanması, Düzenlenmesi ve Erişime Açılmasına İlişkin Yönerge*” kapsamında tezim aşağıda belirtilen koşullar haricince YÖK Ulusal Tez Merkezi / H.Ü. Kütüphaneleri Açık Erişim Sisteminde erişime açılır.

- Enstitü / Fakülte yönetim kurulu kararı ile tezimin erişime açılması mezuniyet tarihimden itibaren 2 yıl ertelenmiştir. ⁽¹⁾
- Enstitü / Fakülte yönetim kurulunun gerekçeli kararı ile tezimin erişime açılması mezuniyet tarihimden itibaren ..... ay ertelenmiştir. ⁽²⁾
- Tezimle ilgili gizlilik kararı verilmiştir. ⁽³⁾

20.05.2019

Deniz HASAN

“*Lisansüstü Tezlerin Elektronik Ortamda Toplanması, Düzenlenmesi ve Erişime Açılmasına İlişkin Yönerge*”

- (1) Madde 6. 1. Lisansüstü teze ilgili patent başvurusu yapılması veya patent alma sürecinin devam etmesi durumunda, tez danışmanının önerisi ve enstitü anabilim dalının uygun görüşü üzerine enstitü veya fakülte yönetim kurulu iki yıl süre ile tezin erişime açılmasının ertelenmesine karar verebilir.
- (2) Madde 6. 2. Yeni teknik, materyal ve metotların kullanıldığı, henüz makaleye dönüşmemiş veya patent gibi yöntemlerle korunmamış ve internetten paylaşılması durumunda 3. şahıslara veya kurumlara haksız kazanç imkanı oluşturabilecek bilgi ve bulguları içeren tezler hakkında tez danışmanının önerisi ve enstitü anabilim dalının uygun görüşü üzerine enstitü veya fakülte yönetim kurulunun gerekçeli kararı ile altı ayı aşmamak üzere tezin erişime açılması engellenebilir.
- (3) Madde 7. 1. Ulusal çıkarları veya güvenliği ilgilendiren, emniyet, istihbarat, savunma ve güvenlik, sağlık vb. konulara ilişkin lisansüstü tezlerle ilgili gizlilik kararı, tezin yapıldığı kurum tarafından verilir * Kurum ve kuruluşlarla yapılan işbirliği protokolü çerçevesinde hazırlanan lisansüstü tezlere ilişkin gizlilik kararı ise, ilgili kurum ve kuruluşun önerisi ile enstitü veya fakültenin uygun görüşü üzerine üniversite yönetim kurulu tarafından verilir. Gizlilik kararı verilen tezler Yükseköğretim Kuruluna bildirilir. Madde 7.2. Gizlilik kararı verilen tezler gizlilik süresince enstitü veya fakülte tarafından gizlilik kuralları çerçevesinde muhafaza edilir, gizlilik kararının kaldırılması halinde Tez Otomasyon Sistemine yüklenir.

* Tez danışmanının önerisi ve enstitü anabilim dalının uygun görüşü üzerine enstitü veya fakülte yönetim kurulu tarafından karar verilir.

ETİK BEYAN

Bu çalışmadaki bütün bilgi ve belgeleri akademik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi, görsel, işitsel ve yazılı tüm bilgi ve sonuçları bilimsel ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu, kullandığım verilerde herhangi bir tahrifat yapmadığımı, yararlandığım kaynaklara bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunduğumu, tezimin kaynak gösterilen durumlar dışında özgün olduğunu, **Tezin Prof. Dr. Tuğrul Emre FEYZOĞLU** danışmanlığında tarafımdan üretildiğini ve Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tez Yazım Yönergesine göre yazıldığını beyan ederim.

Deniz HASAN

TEŞEKKÜR

Çalıőmalarım sırasında baőımdan geçen tüm zorlu süreçte tüm dertlerimi, sıkıntılarımı dinleyen, bir an olsun manevi desteğini esirgemeyerek tavsiyeleri ve sonsuz paylaőımlarıyla yanımda duran değerli danışman hocam Prof. Dr. Tuğrul Emre FEYZOğLU'na teőekkürü bir borç bilirim.

Lisans hayatımdan bu yana bana olan destekleri, cesaretlendirmeleri ve güler yüzlerinden dolayı bütün bölüm hocalarıma, özellikle yardımlarından dolayı hocam Arő. Gör. İlhan MARASALI'ya ve sağladıkları çalışma ortamı ve imkanlardan dolayı Hacettepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakóltesi Seramik Bölümü tüm çalıőanlarına yanımda oldukları için teşekkür ederim.

Bana inanarak, maddi ve manevi desteğini esirgemeyen beni cesaretlendirip zorlu sürecimi kolaylaőtıran baőtta canım eőim Ali HASAN'a, canım kuzenim Esra Deniz GÜNER'e, sevgili annem Nejla őahin KAÇKAN, canım babam Mustafa KAÇKAN'a ve teyzem Aycan őAHİN YILMAZ'a, canım arkadaőım Esmay AYDIN'a ve hayatıma kattığı bütün güzellikler için bir tanecik BABAANNEME sonsuz teőekkürlerimi sunarım.

ÖZET

HASAN, Deniz. “*Yuva Kavramının Seramik Form Ve Yüzeyle Yansıması*”, Yüksek Lisans Sanat Çalışması Raporu, Ankara,2019.

Bu çalışmada yuva kavramının seramik form ve yüzeyle yansıması ele alınmıştır. Yuva ile ilgili seçilen formlar ve yüzeyle seramiğin ana malzemesi olan kilin de özellikleriyle birleşerek yeniden ve yalın bir biçimde yorumlanmıştır.

Tezin birinci bölümünde yuva kavramının sözlük anlamı, genel anlamı ve doğada yuva kavramının anlamsal bütünlüğü, toplumlara ve Türk toplumuna göre yuva algısı açıklanmaya çalışılmış ve bir evin yuva olmasını sağlayan etmenler ifade edilmiştir.

İkinci bölümde yuva kavramının sanattaki yeri, seramik sanatında yuva kavramının sanat nesneleriyle olan ilişkileri üzerinde durulmuş ve tarihsel gelişimi, değişimi ve bazı sanatsal alanlarda kullanımını incelenmiştir. Seramik sanatında yuva ifadesi başlığı altında, yuva ve yuvayı temsil eden nesnelere sanatta var olması ele alınmıştır. Çalışmalara yuva ve seramik sanatı ilişkisini farklı açılardan ele alan yaklaşımlarla anlatılmıştır.

Üçüncü bölüm yuva kavramının seramik form ve yüzeyle yansıması başlığı altında kişisel uygulamalara ayrılmıştır. Kişisel çalışmaların çıkış noktalarından, teknik ve yöntemlerinden bahsedilmiştir.

Anahtar Sözcükler

Yuva, Ev, Doğa, Eşya, Yaşanmışlık, Seramik.

ABSTRACT

HASAN, Deniz. “*The Reflection of the Concept of the Nest on Ceramic Form and Surface*”, Master of Fine Arts Artwork’s Report, Ankara, 2019.

In this study, the reflection of the nest concept on ceramic forms and surfaces is discussed. The selected forms and surfaces related to the nest are re-examined in a simple and simple manner by combining the properties of clay, the main material of ceramics.

In the first chapter of the thesis, the dictionary meaning of the concept of nest, its general meaning and semantic integrity of the concept of nest in nature, the perception of nest according to societies and the Turkish society were tried to be explained and the factors that enabled the nest of a house were expressed.

In the second chapter, the relationship between the concept of nest and art objects in ceramic art is emphasized and its historical development, change and its usage in some artistic fields are examined. The existence of objects representing nest and nest in art under the title of nest expression in ceramic art is discussed. The study continued with the approaches that examined the relationship between nest and ceramic art from different angles.

The third chapter is divided into personal applications under the title of reflection of the nest concept on ceramic forms and surfaces. The starting point of personal studies, techniques and methods are mentioned.

Keywords

Nest, Home, Nature, Objects, Experiences, Ceramics.

İÇİNDEKİLER

KABUL VE ONAY	iii
BİLDİRİM	vi
YAYIMLAMA VE FİKRİ MÜLKİYET HAKLARI BEYANI	vii
ETİK BEYAN	iv
TEŞEKKÜR	v
ÖZET	vi
ABSTRACT	vii
İÇİNDEKİLER	viii
RESİMLER DİZİNİ	x
GİRİŞ	1
1.BÖLÜM: YUVA KAVRAMI	3
1.1. Yuva Nedir	3
1.2. Doğada Yuva Kavramı	4
1.3. Çağlara ve Toplumlara Göre Yuva Algısı	7
1.3.1. Paleolitik Çağ	8
1.3.2. Neolitik Çağ'da Yuva	9
1.3.3. Eski Mısır Evleri	11
1.3.4. Babil ve Asur Evleri	12
1.3.5. Ege ve Yunan Evleri	14
1.3.6. Roma Evleri	15
1.3.7. İlk Avrupa Evleri	17
1.3.8. Günümüz Evleri	18
1.4. Türk Toplumuna Göre Yuva Algısı	20
2. BÖLÜM: SERAMİK SANATINDA YUVA KAVRAMININ	
İŞLENİŞİ	22
2.1. Seramik Sanatında “Yuva”	23
2.2. Kuş Evleri	24
2.3. Yuva Kavramı Üzerine Çalışan Sanatçılarından Örnekler	26
2.3.1. Vincent Van Gogh	26
2.3.2. Peteris Martinsons	27

2.3.3. Elif Aydoğdu Ağatekin.....	29
2.3.4. Füreya Koral.....	31
2.3.5. Rontherin Ratliff.....	32
2.3.6. Novie Trump.....	33
3. BÖLÜM: KİŞİSEL ÇALIŞMALAR	35
SONUÇ	54
KAYNAKÇA.....	56
ÖZGEÇMİŞ.....	59
EKLER.....	60
EK 1. Orijinallik Raporu	60

RESİMLER DİZİNİ

Resim 1. Baya Dokumacı Kuş Yuvası	6
Resim 2. Red Ovenbird Yuvası Örnekleri	7
Resim 3. Karain Mağarasından Görüntü.....	8
Resim 4. Karain Mağarasında Bulunan Duvar Resmi.....	9
Resim 5. Çatalhöyük Ev Planı.....	10
Resim 6. Çatalhöyük Kazı Bulguları.....	10
Resim 7. Çamurdan Yapılmış Ev	11
Resim 8. (a) Mısır Döneminden Kalma Ev Planı (b) Eski Hayber'de Kerpiçten Ev Kalıntıları – Suudi Arabistan	12
Resim 9. Şehrin Genel Görüntüsü	13
Resim 10. Zigurat Tasviri	14
Resim 11. Antik Yunan Evi Maketi	15
Resim 12. Roma Dönemine Ait Şehir Planı	16
Resim 13. Kos Adasında Roma Döneminden Kalma Ev Avlusu.....	16
Resim 14. İngilterede Bibury 17.YY Ortaçağ Köyü	17
Resim 15. İngiltere Bibury 17.YY Ortaçağ Köyü	18
Resim 16. a) İstanbul Maslak Ağaoğlu İnşaatı b) 3d Villa Çizimi	19
Resim 17. Sıradışı Evler	20
Resim 18. İsimsiz Kişisel Arşiv.....	21
Resim 19. Üsküdar Ayazma Camii Üzerindeki Kuş Evi Mustafa Cambaz 2009.....	25
Resim 20. Stan Bitters Seramik Kuş Evi	25
Resim 21. Vincent Van Gogh, 'Yatak Odası ' Tuval Üzerine Yağlı Boya, 1888 72×90 cm	27
Resim 22. Peteris Martinsons Jolly'nin Evi 1998.....	28

Resim 23. Asamblaj, 11x11x8 cm Raku Pişirimi Yapılmış Atık Refrakter Ayak Üzerine Kırık Seramik Parçaları Ve Sulu Çıkartma "VEDA" Seramik Sergisi 2016	29
Resim 24. Uçan kuş geçen zaman, 20x19x11cm su jeti ile kesilmiş, raku pişirimi yapılmış atık oluklu refrakter üzerine seramik parçaları"VEDA" Seramik Sergisi 2016	30
Resim 25. Füreya Koral, İsimsiz, Evler Serisinden, 10x10x10 cm, Seramik, Sara Koral Aykar Koleksiyonu	31
Resim 26. Füreya Koral, İsimsiz, Evler serisinden, 10x10x10 cm, seramik, Sara Koral Aykar Koleksiyonu	32
Resim 27. Yüzen Şeyler Çeşitli İşler, Houston, Tx • 2010.....	33
Resim 28. Nest Ceramic 10x16x3.....	34
Resim 29. Yitip Gitmek 35.5x29x20 cm Elle Şekillendirme 2010 Kişisel Arşiv ..	36
Resim 30. Dede Yeri, 26x22x18 cm Elle Şekillendirme, 2012 Kişisel Arşiv	36
Resim 31. Dedikodu 33x13x9 cm Elle Şekillendirme 2012 Kişisel Arşiv	37
Resim 32. Konsol 18x11x6 cm Elle Şekillendirme, 2012 Kişisel Arşiv	37
Resim 33. Xanax Elle Şekillendirme 2015 Kişisel Arşiv	38
Resim 34. Sobalı, 30x23x13 cm Elle Şekillendirme, 2012 Kişisel Arşiv	38
Resim 35. Mazi Elle Şekillendirme 2015 Kişisel Arşiv.....	39
Resim 36. Köpekli Kadın Elle Şekillendirme 2015 Kişisel Arşiv	39
Resim 37. Sarı... Ayrılık Derler Elle Şekillendirme 2015 Kişisel Arşiv	40
Resim 38. Siyah... Matem Mi? Elle Şekillendirme 2015 Kişisel Arşiv	40
Resim 39. Yeşil... Tanrıya Feryat Elle Şekillendirme 2015 Kişisel Arşiv	41
Resim 40. Gri... Sen Bekle Babaanne Elle Şekillendirme 2015 Kişisel Arşiv	41
Resim 41. Bir Başıma 10x27x7 cm Elle Şekillendirme Raku Pişirimi 2019 Kişisel Arşiv	42
Resim 42. Frekans 9x34x6 cm Elle Şekillendirme Raku Pişirimi 2019 Kişisel Arşiv	43
Resim 43. Komşu 14x19x5 cm Elle Şekillendirme Raku Pişirimi 2019 Kişisel Arşiv	44

Resim 44. Ev Kapısı 18x14x7 cm Elle Şekillendirme Raku Pişirimi 2019 Kişisel Arşiv	45
Resim 45. El Kapısı 15x25 cm Elle Şekillendirme Raku Pişirimi 2019 Kişisel Arşiv	45
Resim 46. Rutubet 22x18x12 cm Elle Şekillendirme Raku Pişirimi 2019 Kişisel Arşiv	46
Resim 47. Loş 20x23x11 cm Elle Şekillendirme Raku Pişirimi 2019 Kişisel Arşiv	47
Resim 48. Anten 23x15x12 cm Elle Şekillendirme Raku Pişirimi 2019 Kişisel Arşiv	48
Resim 49. Divan 34x14x5 cm Elle Şekillendirme Raku Pişirimi 2019 Kişisel Arşiv	48
Resim 50. Zirve 20x23x10 cm Elle Şekillendirme Raku Pişirimi 2019 Kişisel Arşiv	49
Resim 51. Sıkışık 7x30x5 cm Elle Şekillendirme Raku Pişirimi 2019 Kişisel Arşiv	50
Resim 52. Özlem 33x27 cm Elle Şekillendirme Raku Pişirimi 2019 Kişisel Arşiv	51
Resim 53. Erbil 27x10x8 cm Elle Şekillendirme Raku Pişirimi 2019 Kişisel Arşiv	51
Resim 54. Fiskos 8x41x6 cm Elle Şekillendirme Raku Pişirimi 2019 Kişisel Arşiv	52
Resim 55. Fiskos Detay 8x41x6 cm Elle Şekillendirme Raku Pişirimi 2019 Kişisel Arşiv	53

GİRİŞ

“Ev” yapısına, iklimsel ve çevresel koşullardan korunma amacıyla ilk insandan, günümüze kadar ihtiyaç duyulmuştur. Bu açıdan, ev yapısı mimari bir yapıdan çok içinde insan hatta hayvan barındıran mekanı ifade etmekte ve genel anlamıda ‘yuva’ algısını oluşturmaktadır. Tarihsel süreç boyunca yuva objesinin gelişimi/inşası devam ederken yeni tekniklerin keşfedilmesi ve yapı malzemelerindeki ilerleme ile gelişimini sürdürmüştür. Arkeolojik kazılar sayesinde, insanlık tarihinde, mağaralardan başladığı anlaşılan bu ihtiyacın zamanla çadır, kerpiç, taş, ahşap, tuğla ve betonarme gibi yapılara kadar uzanan bir gelişimde olduğu görülmüştür. Yuvaların özellikle, coğrafi şartlara(iklim, akarsu v.b) ve ekonomik düzene uygun biçimde yapıldıkları dikkat çekmektedir. Toplumlarda, halk zenginleştikçe geniş ve güzel evler yaptırmışlardır.

Yuva kavramı, toplumların yaşamını ve yaşam şekillerini ifade ettiği gibi, geçirmiş olduğu gelişim süreci içinde daha fazla değer kazanarak sanatsal bir obje (nesne) olarak ta kabul edilmeye başlanmıştır. Bu açıdan bu çalışma, yuva kavramının seramik sanatı ve üzerindeki etkisini araştırmak amacıyla yapılmıştır. Yuva figürünün seramik sanatında, ele alınışı, işlenişi ve seramik sanatı doğrultusunda nesnelleştirilmesi irdelenmiştir. Seramik sanatı alanında yuva figürünün görselleştirilmesi ve anlatılmasına dair sanatsal üretimlerden örnekler verilerek bu konudaki çalışmalar değerlendirilmiştir

Bununla birlikte bu çalışma kapsamında, toplumlarda ve doğada yuva kavramının, anlamsal bütünlüğu, yuva algısı, bir mekanın yuva olmasını sağlayan etmenlerin sanatsal dille üretilmesi yönünde ilerlemeye gayret edilmiştir. Sanatçıların bireysel duyarlılıkları ile farklı ve özgün bakış açılarına sahip olmaları, aynı konuyu çalışmış olsalar bile farklı farklı şekillerde yorumlayarak farklı sonuç ve imgelere ulaşmalarını sağlar. Dolayısıyla sanatçıların bu özgün, sınırsız ve farklı hayal güçleri ile nesnelere farklı biçimlere dönüşürler. Ele alınan yuva temasının da, bütün yönleriyle irdelenip, sanatçılar

tarafından bu kavramın farklı algılama şekilleri ile farklı şekillerde sunulduğu görülmüştür. Ayrıca, yuva yapısının seramik form ve yüzeylere yansımaları ile ilişkilendirilerek kişisel uygulamalar ile sanatsal bağlamda bir yorumlama yapılarak üretimleri gerçekleştirilmiştir.

1.BÖLÜM

YUVA KAVRAMI

1.1. Yuva Nedir

Kelime anlamı üzerinden yuva kavramına bakıldığı zaman, barındırdığı anlamlar açısından aidiyeti ve aidiyet ile eş anlamlı kelime gruplarının tümünü gözlemleyebilmek mümkündür. Bu bağlamda, kelimenin Türk Dil Kurumu'ndaki açıklamasını incelemek yerinde olacaktır.

Türk Dil Kurumuna göre “Yuva'nın sözlük anlamı: kuşların veya başka hayvanların barınmak, kuluçkalamak, yavulamak, yumurtlamak, yavrularını büyütmek için türlü şeylerden ve türlü biçimde hazırladıkları barınak. Genellikle ailenin oturduğu ev, İki buçukla dört yaş arası çocukların bakıldığı, okul öncesi eğitim kurumu. Kimsesizlere veya yoksullara yardım etmek ve onları barındırmak amacıyla açılan yer. Bir şeyin içinde yerleşmiş olduğu veya yerleştirildiği oyuk. Bazı kötü nitelikli kimselerin çok bulunduğu, toplandığı yer. Bir şeyin öğretildiği yer. Bir şeyin çok bulunduğu yerdir.” (<http://www.tdk.gov.tr>).

Yaşamın toplumsal, kültürel ve psikolojik boyutları evlerde başlamaktadır. Sevgi, saygı, güven, korku gibi soyut kavramlar evlerde öğrenilir ve daha sonra bu mekanlardan sosyal çevreye ve dünyaya yayılır. Ev, ikamet edenin kişiliğini ve onun yaşam izlerini özgürce ortaya koyduğu kişisel ve sübjektif bir alandır.

Peter Somerville'in Després'in argümanını örnekleyen sosyoloji alanından bir çalışmada, birden çok göçmenin paylaştığı kiralık evlerdeki kısıtlı imkanlarda bile insanların kendilerini temsil edecek birçok strateji geliştirebildiklerine işaret edilmiş ve “ev” kavramının fiziksel bir yapıdan öte olgulara işaret ettiği savunulmuştur. Bu anlamda ev'e sosyolojik bir çerçeveden yaklaşım, yuvanın fiziksel bir yapı olarak ev ile karıştırılma gelmesi durumunu kırmış ve kavramın sosyal boyutunun derinliğini ve önemini göstermiştir (Parutis 2011'den aktaran Düzcan, 2012, s.11).

Yuva kavramı her zaman insana sıcak bir his vermektedir. Yuva mekan duygusunun en sıcak ve yalın halidir. Ve her insanda başka çağrışımlar yapmaktadır. İnsanlığın varoluşuyla başlayıp günümüze kadar uzanan yuva

algısı kültürden kültüre, dönemden döneme farklılıklar gösterse de asıl olan hep yaşayan kişiler hakkında bizlere fikir vermesidir.

“Doğduğumuz ev, anıların ötesinde, fiziksel olarak içimize kaydedilmiştir... Ardından yirmi yıl bile geçmiş olsa, bilmediğimiz onca merdiveni çıkmışta olsak, çıktığımız ilk merdiven 'in reflekslerine yeniden kavuşuruz... Evin varlığı da bize, bizim varlığımıza sadık kalarak tümüyle açılır. Gıcırdayan kapıyı aynı el hareketiyle iteriz, uzaktaki tavan arasına ışık yakmadan gideriz. En küçük kapı mandalına bile elimizle koymuş gibi ulaşıyoruz” (Bechelard, 2017,s.76).

Söylemler ışığında, yuva kavramını bizim, yani insanın, en özel yaşam alanı olarak nitelendirmek yanlış olmayacaktır. Mekansal bağlamda yuva için bireyin sığınabileceği, kendini rahat ve huzurlu hissedebildiği yer denilebilmektedir. Yuvada başka yapılarda olmayan bir mahremiyet söz konusudur. Bu açıdan, yuva canlıların tüm baslılardan uzaklaşarak tüm içtenliği ile özelini, özgür kimliğini, benliğini ortaya koyduğu özel bir yapıdır. Yuvanın bu yönünü ve yaşamındaki özel önemini.

”...kentle de çok sıkı bağım kalmadı, kaçça kaçça eve sığındım, evden başka kaçacak yer yok. Ahlak bozukluğunun büyük boyutlara ulaştığı bir toplumda en güzel yer evimizdir gibi geliyor bana” (<http://www.mimarlarodasi.org.tr/mimarlikdergisi/index.cfm?sayfa=mimarlik&DergiSayi=366&RecID=2335>, aktaran Göğebakan, 2015, s. 43) olarak ifade etmiştir:

Yuva kavramı, sadece insanoğlu için genellemenin yanlış olacağı aksine tüm canlılar için doğada var olan ve gözlemlenebilen bir olgu olarak açıklanmaktadır.

1.2. Doğada Yuva Kavramı

Türk Dil Kurumuna göre; “Doğa'nın sözlük anlamı: Kendi kuralları çerçevesinde sürekli gelişen, değişen canlı ve cansız varlıkların hepsi, tabiat, natür, İnsan eliyle büyük değişikliğe uğramamış, doğal yapısını koruyan çevre, tabiat, Bir kimsenin eğilimlerinin, içgüdülerinin hepsi, huydur” (<http://www.tdk.gov.tr>).

İnsan her zaman doğayı gözlemleyen, doğa sayesinde hayatını sürdüren ve doğa ile bütünleşen canlı olmuştur. Hayatta kalmak için barınma ve avcılık yetenekleri kazanmış, karşılaştıkları sorunlar nedeniyle doğayı inceleyip gereksinimlerini karşılamak ve hayatlarını idame ettirebilmek adına araç-gereçler yapmışlardır. İnsanın doğa ile olan ilişkisine bakıldığında; avcılık ve toplayıcılık dönemlerinde doğadan korkan ve ona uyum sağlamaya çalışan, Neolitik Çağ tarım yapmayı öğrenen ve içinde yaşadığı doğaya egemen olmaya başlayan tavrı görülür. Sanayi devrimi ile birlikte doğayla uyumlu yaşamın ya da doğaya egemen olmanın ötesine geçerek insanın doğaya hakimiyeti ortaya çıkmıştır.

“İşte insanoğlunun doğal bir gereksinimi olan koruma içgüdüsüne yanıt olarak başlayan mimari, tüm canlılarda var olan sığınmak, örtülü bir yere girmek, saklanmak ve bir yuva yapmak olan evrensel ve doğal olguların insan ölçekli yansıması olarak değerlendirilir. Bu koruma içgüdüsüne ait yapılanma sadece insanoğluna has bir olay olmayıp, tüm canlılarda da kendini gösteren bir durum arz etmektedir. Nitekim arıların, kuşların, karıncaların, kunduzların ve daha pek çok canlının oldukça gelişmiş bir yapım sürecine dayanan ilginç biçimli yuvaları vardır. Büyük cüsseli canlılar içerisinde ise sadece insanlar, toplumsal evrimlerinin belirli bir aşamasında, büyük ölçüde bir yapı üretimini gerçekleştiriyor.” (Kuban, 1992’den aktaran Gögebakan, 2015,s.42).

Birçok canlı türüne ev sahipliği yapan yer kürede, hayvanlar insan eliyle yapılmışçasına farklı teknikler ve mimari detayları bulunan yuvalar inşa etmişlerdir. Hayvanların yuvalarında kullanılan teknikler çoğunlukla insanların teknikleri gibidir. Yuvalarının belli bir planı, teknik çözümleri ve hatta dekorasyonları bile vardır. Hayvanlar yuvalarını gerek olumsuz hava şartlarından korunmak, gerek yavrulamak gerekse bir eş bulabilmek için yaparlar. Doğada genel olarak yuvaların türlerine bakıldığında kuşlar canlı türlerinin içinde yaptıkları yuvalarla hayvanlar aleminin mimarlarıdır. Kuşlar doğadaki bu farklı ve naif yönleriyle sanatın birçok alanına konu olmuşlardır.

“Kuş yuvasına, cansız nesnelere dünyasında olağanüstü bir değer verilmiştir. Bu yuvanın kusursuz olması, çok sağlam bir içgüdüün izini taşıması gerekir. Bu içgüdü bizi büyüler ve yuva kolayca canlı yaşamının bir harikası olarak kabul edilir. Ambroise Peré’nin yapıtlarından bu mükemmelliğin övüldüğü bir örnek sunalım. ‘Her hayvanın kendi yuvasını yaparken gösterdiği ustalık ve özen o hayvana öylesine uygundur ki, daha

iyisini becerebilecek başka bir varlık yoktur, bu da onu tüm duvarcılardan, marangozlardan ve yapı ustalarından daha yetkin kılar; çünkü şimdiye kadar hiçbir insan kendisi ve yavruları için, o küçük hayvanların yaptığı ölçüde yetkin bir yapı ortaya koyamamıştır, öyle ki bu konuda şöyle bir atasözü bile vardır: İnsan her şeyi yapmayı becerir kuş yuvasından başka” (Bechelard, 2017,s.124).

Neolitik Çağdan günümüze kadar uzanan sürede insan sürekli hayvanlarla etkileşim halinde olmuştur. Kuşlar ise bu etkileşimin en başında yer almıştır. Hayatın birçok alanına girdiği görülen “kuş” olgusu, geçmişte inanç sistemleri gereği tanrılarla özdeşleştirilmiş, günümüze doğru geldikçe resim, seramik, heykel gibi plastik sanat dallarına yuva figürü ve özgürlük ifadesiyle konu olmuştur.

Resim 1. Baya Dokumacı Kuş Yuvası

(<https://static.boredpanda.com/blog/wp-content/uploads/2014/10/animal-architecture-nests-8-1.jpg>)

Bu konuya çarpıcı örnek olarak Baya Dokumacısı ve Kırmızı Fırın kuşları gösterilebilir. Baya dokumacıları; zarif asılı dokuma yuvalarını, sık sık dikenli palmiye ve akasya ağaçlarından, avcılarının onlara ulaşmaya zorlanmaları için su kütlelerinin üzerinde inşa ederler. Yuvalar sıklıkla kolonilerde bulunur ancak izole olanlar da vardır.

Resim 2. Red Ovenbird Yuvası Örnekleri

(<https://static.boredpanda.com/blog/wp-content/uploads/2014/10/animal-architecture-nests-2-1.jpg>)

Kırmızı fırın kuşu yuvasını kilden ve çamurdan oluşturur. Bu güçlü yuvalar, yırtıcı hayvanların önlenmesine yardımcı olur ve bir kez terk edildiğinde, diğer kuşlara yaşamları için nispeten güvenli bir yer sağlayabilir.

1.3. Çağlara ve Toplumlara Göre Yuva Algısı

Yuva, hem hayvanlar hem de insanlar için bir ev kavramıdır. Tarihsel gelişim içerisinde algısal bilinç üzerinde varlık gösteren yuva kavramı, insanoğlu için belki de en önemli bireysel alanı tasvir eden öznel bir terimdir.

“Yapı biçimi olarak tarihi çok eski yıllara giden ev, zamana, kültüre, iklim koşullarına, yapı malzemeleri ve tasarıma bağlı olarak tarih boyunca farklılık göstermiştir” (Akın, 2008:497’den aktaran Aktuğ, 2010, s. 24).

İnsan yaşamının sürdürüleceği özel mekanlar oluşturma anlayışı Paleolitik Çağda başlayıp, Neolitik Çağda daha da gelişir. Yapıların mimarisi çağlara ve toplumların kültürlerine göre farklılıklar göstermektedir.

1.3.1. Paleolitik Çağ

Paleolitik Çağ'ın en önemli gelişimi sayılan insanlaşma sürecine geçiş, insanın ilk ataları olarak bilinen Homo Neanderthal'lerin bu devirde görülmesiyle başlar. İklim şartlarının ve çevre koşullarının değişkenliği yüzünden, farklı besin kaynakları aramak ve avlanmak için küçük gruplar halinde konargöçer yaşam tarzına geçmişlerdir. Yaşamlarını mağara ve kaya altı sığınaklarında sürdürmüşlerdir. Kaya sığınakları olmayan alanlarda ise kendilerine üzeri kapalı sığınaklar inşa etmişlerdir. Homo Neanderthal'ler mağaraların, sığınakların ve çeşitli objelerin üzerine resimler, küçük heykelcikler, alçak kabartmalar yapmışlardır. Paleolitik Çağ'ın bütün evrelerini bulundurarak günümüze kadar gelen tek mağara Antalya'nın 30 km kuzeybatısında bulunan Karain Mağarasıdır.

Resim 3. Karain Mağarasından Görüntü

(<http://arkeofili.com/wpcontent/uploads/2017/08/kara4.jpeg>)

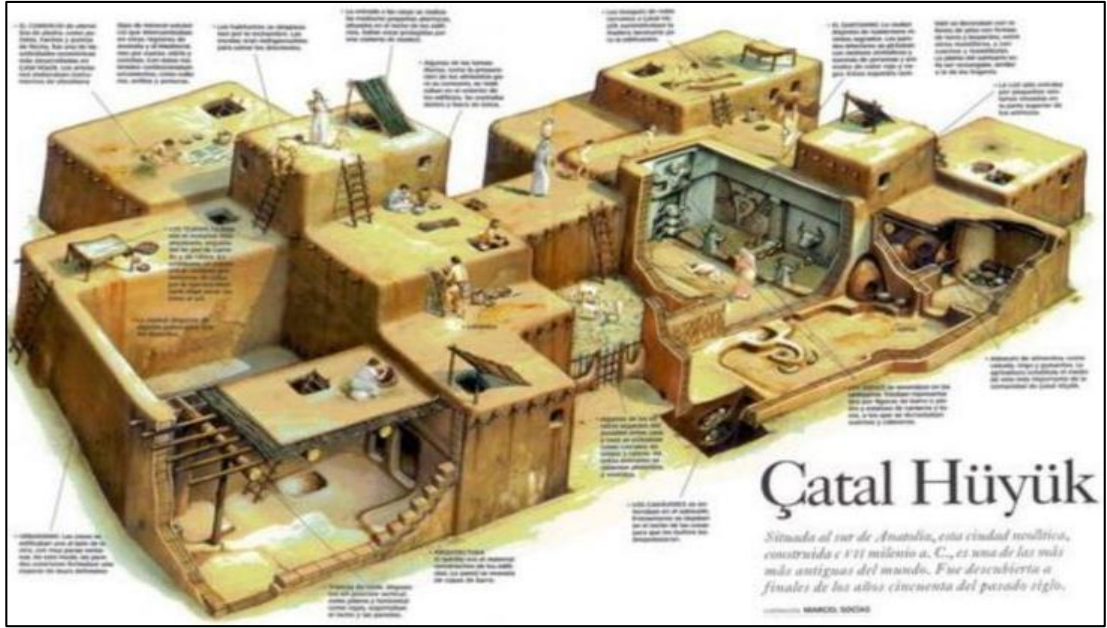
Resim 4. Karain Mağarasında Bulunan Duvar Resmi

(https://3.bp.blogspot.com/5TOe_yIqZHE/VrAFxSKOuvI/AAAAAAAAAm0/VERK8AILGZQ/s200/05op8.jpg)

1.3.2. Neolitik Çağ'da Yuva

Barınacak yer gereksinimi, olumsuz durumlardan korunma ihtiyacı ile ortaya çıkmıştır. Neolitik Çağın insanları kaya oyukları ve mağara yaşamlarından sonra tüketici toplum yapısından üretici toplum yapısına geçiş sürecinde tarım ve hayvancılığın ilerlemesi, yapım imkanlarının artması ile toprağı işleyip kerpiçten ve tuğladan evler inşa etmeye başlamışlardır. Uygarlığın doğuş yeri olarak da bilinen Mezopotamya' da yüzyıllar boyunca kullanılan yaşam alanları ile ilgili pek çok bilgi günümüze kadar ulaşmıştır. Anadolu'nun bilinen en eski yerleşim yerlerinden olan Çatalhöyük ev tipinde ilk defa merdiven kullanıldığı bilinmektedir. Yapıların genel özelliğine bakıldığında dönem insanları yabani hayattan korunma, düzensiz doğa ve iklim şartlarına önlem olarak, ev planlarını penceresiz ve kapısız bir şekilde inşa etmişlerdir. Evlere giriş ise dam kısmından merdiven ile sağlanmıştır.

Resim 5. Çatalhöyük Ev Planı

(<http://arkeofili.com/wpcontent/uploads/2014/12/diyet1.jpg>)

Resim 6. Çatalhöyük Kazı Bulguları

(https://www.atlasdergisi.com/wpcontent/uploads/2015/09/271at%c3%87atalh%c3%b6y%c3%bck_03_ttt_9489-1024x683.jpg)

1.3.3. Eski Mısır Evleri

M.Ö 3000 yıllarında Mısır uygarlığı zamanının en gelişmiş durumda olan milletlerindendir. Bu durumu ortaya çıkaran en önemli etken ise Nil Nehrinin kıyılarına bereketli topraklar getirmesi ve coğrafi konumunun üstünlüğü olarak gösterilebilir. Bu coğrafi üstünlük halkının başta tarımda ve hayvancılıkta üstün verim almasına olanak sağlamıştır. Halkta üretim kabiliyetinin artması ile gözle görülen sınıfsal farklar ortaya çıkmıştır. Eski Mısır'da sınıfsal farklar en çok da yaşam alanlarında kendini göstermiştir. Çamurdan yapılmış tuğlalardan inşa edilmiş yüksek tavanlı evlerde yaşayan Mısırlılar, bu çamuru saman, çakıl taşı ile karıştırıp tuğla yapı malzemesini elde ederek evlerini inşa etmişlerdir.

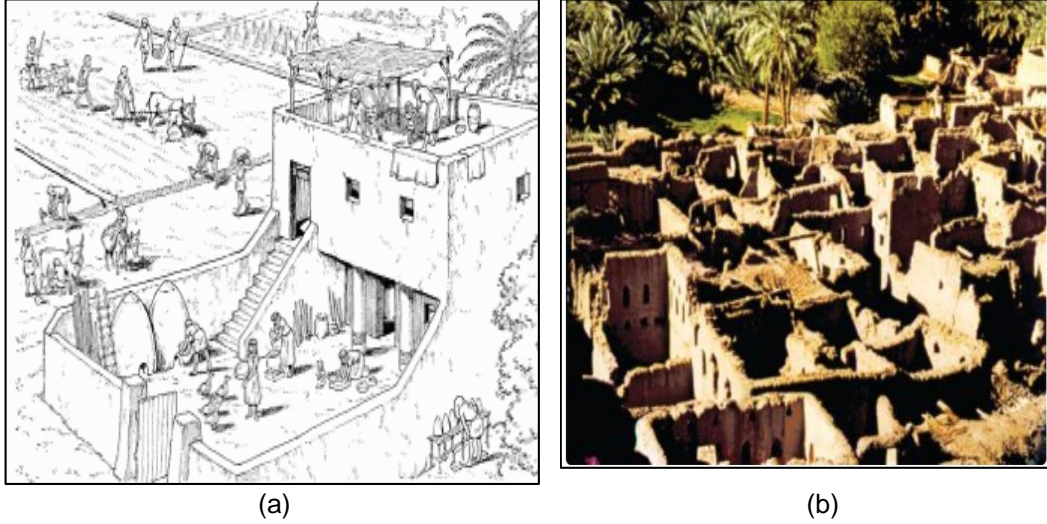

Resim 7. Çamurdan Yapılmış Ev

(http://www.tarihpedia.com/misir_genel_kultur.html)

İşçi evleri ve şehir evleri olarak iki tip ev şeklinin kullanıldığı görülmüştür. Bunlar, işçi evlerinde iki ila dört oda, kapalı bir avlu, arka tarafta ise mutfak ve depo, yeraltında ise mahzen olarak inşa edilmiştir. Halkının zengin tabakasının evleri oldukça büyük ve iki katlı olup taştan yapılmıştır. Fakir tabakada ise, evler kerpiçten ve çamurdan en basit şekilde yapılmıştır. Evlerin çatısı ise, başta palmye ağacı olmak üzere çeşitli ağaç dalları ile üzerleri örtülerek oluşturulmuştur. Çatıların günümüze göre çok daha işlevsel kullanıldığı ve bu

alanların yemek pişirilen, yenen, uyunan mekanlar olduğu dikkat çekmektedir. İklimin aşırı sıcak olması nedeniyle evlerde pencere de bulunsa da, serinlemek için çatılar kullanılmaktaydı.

Resim 8. (a) Mısır Döneminden Kalma Ev Planı (b) Eski Hayber'de Kerpiçten Ev Kalıntıları – Suudi Arabistan

(http://www.tarihpedia.com/misir_genel_kultur.html)

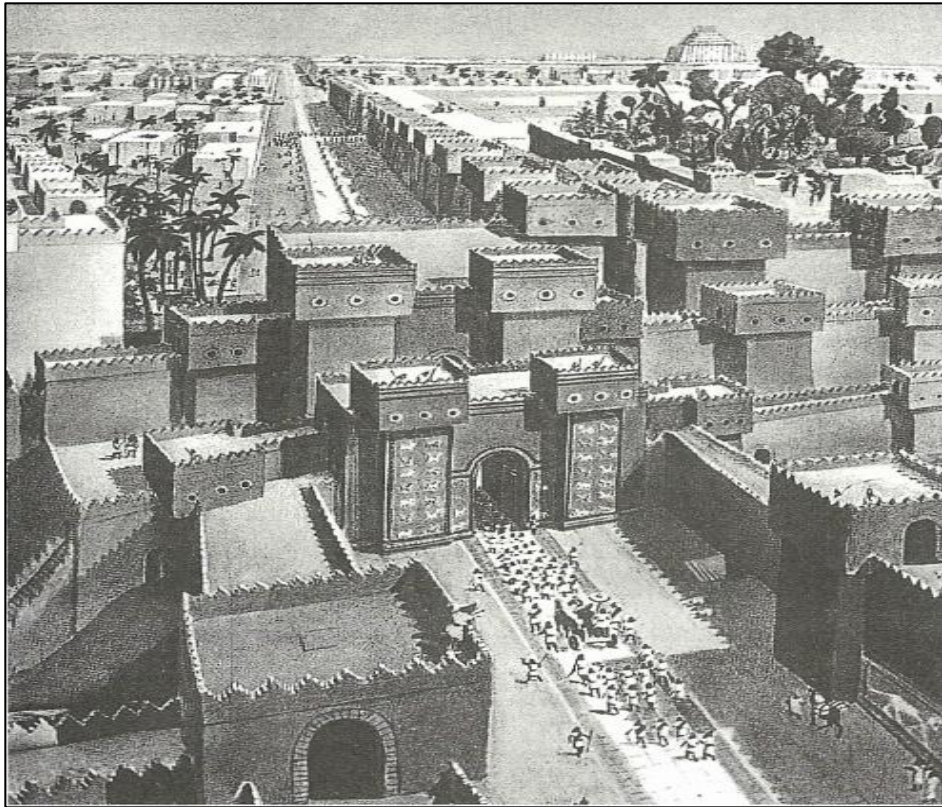
Mısır evlerinde tipik olarak giriş salonuna doğru merdiven, giriş salonunda dolaplı yatak, duvar oyuklarında dini objeler bulunmaktaydı. Zengin sınıfında ise evler, işçi evlerine göre daha konforlu, geniş, 2-3 katlı yapılar olarak inşa edilmiştir. Yine işçi evlerine benzer olarak yemek çatı katında hazırlanıp aşağıda servis edilmekteydi. Eski Mısırlılarda temizlik anlayışının ilerlediği kireçtaşından yapılmış tuvalet olduğu, bunun dışında bahçe ve hayvan avlusu, çeşmeler, havuz gibi detayların ev inşasında unutulmadığı görülmektedir.

1.3.4. Babil ve Asur Evleri

Tüm Mezopotamya uygarlıklarında olduğu gibi Babil ve Asur medeniyetlerinde de toplumsal sınıf farkı vardır. Bu medeniyetlerde, halkın en alt tabakası kölelerden oluşmaktaydı. Kölelerin hiçbir hakkı olmadığı gibi istenildiğinde satılabilir veya takas edilebilirdi. Bu uygarlıkların, mimari alanında ilerlemelerini kölelerin çalışmasına borçlu olduğu söylenebilir. Toplumsal sınıflandırmada, köleleri sırasıyla köylüler, tüccarlar, asiller takip etmekte olup, en üst toplumsal

sınıfta ise krallar ve din görevlileri yer almaktaydı. Toplumda yer alan sınıfsal farklılıklar yaşam alanlarına da yansıtılmıştır. Büyük ve gösterişli tapınaklarla bilinen Babilliler ve Asurlular mimari açıdan dönemin en çok gelişen uygarlıklarıydı. Ziggurat diye adlandırılan tapınaklar çok katlı olarak planlanır ve her katı farklı amaçlar için kullanılırdı. Yapının en alt kısmı depolama alanı ambar şeklinde kullanılırken tapınağın en üst bölümü gözlemevi olarak kullanılmaktaydı. Arada kalan bölümler ise din görevlilerinin evleri ve Tanrılara sunak alanı olarak tasarlanmıştır. Fakir halk ise bu gösterişten uzak mütevazı küçük planlı genelde iki kattan oluşan düz damlı dışından merdiven ile girilen küçük pencerelerden oluşan tuğla evlerde otururlardı.

“Mezopotamya ve İran’da özellikle Mısır’da Nil nehri balçığından yapılmış tuğlalar, Babil’de üzerine yazı yazılan kil tabletler, seramik ürünlerinin ilginç örnekleri olmuşlardır” (Arcasoy, 1988,s.2).

Resim 9. Şehrin Genel Görüntüsü

(<http://www.antiktarih.com/wp-content/uploads/2018/06/kentin-genel-görünümü.jpg>)

Resim 10. Zigurat Tasviri

(<https://mezopotamyauygariiklariii.weebly.com/bab304ller.html>)

1.3.5. Ege ve Yunan Evleri

Ege ve Yunan uygarlıklarının imkanları ve medeniyetleri bakımından birçok medeniyete göre ileride oldukları bilinmektedir. Bu dönemde yaşayan insanların yenilikçi ve sistemli bir şekilde inşa ettikleri evlerine, kanalizasyon ve kil borulardan yapılmış su tesisatı yaptıkları kazılar sırasında ortaya çıkmıştır. Yapılar sıklıkla iki katlı olup, merdivenler genellikle evin içine konumlandırılmıştır. Pencereleleri oldukça büyük olup cam yerine parşömen kağıdı kullanılmıştır.

Resim 11. Antik Yunan Evi Maketi

(<https://cdn.sahindogan.com/2017/05/28024702/antik-yunan-evleri.jpg>)

1.3.6. Roma Evleri

Eski medeniyetlerden en çok Romalıların yapmış olduğu binalar hakkında bilgi bulunmaktadır. Yapılan kazılarda geçmişlerine dair bulunan birçok kalıntı günümüze kadar ulaşmıştır. Roma döneminde kurulu bir şehir hayatına geçilmiştir. Romalılar mühendislikte ileri bir düzeye gelmiş oldukları, yaptıkları suyolları ile yağmur sularını depolayarak evlerin su ihtiyaçlarını karşılamış olmalarından anlaşılmaktadır. Gelir bakımından halkın sınıflara ayrılması, yaşam alanlarının da farklılık göstermesine neden olmuştur. Zenginler büyük, bol sütunlu, bol bezemeli ve avlulu, çoğunlukla mermer döşemeli evlerde yaşarken, yoksul kesim çoğunlukla ahşap, kerpiç veya tuğladan yapılmış çok katlı evlerde birden fazla aile bir arada olacak şekilde yaşamaktaydı. Ayrıca, Romalılar, tarihte ilk defa, pencerelerde cam kullanmışlardır.

Resim 12. Roma Dönemine Ait Şehir Planı
(<http://www.nkfu.com/wp-content/uploads/2013/12/roma-evleri.jpg>)

Resim 13. Kos Adasında Roma Döneminden Kalma Ev Avlusu
(https://www.tripadvisor.com.tr/ShowUserReviews-g666312-d8132203-r639508341-Casa_RomanaKos_Town_Kos_Dodecanese_South_Aegean.html)

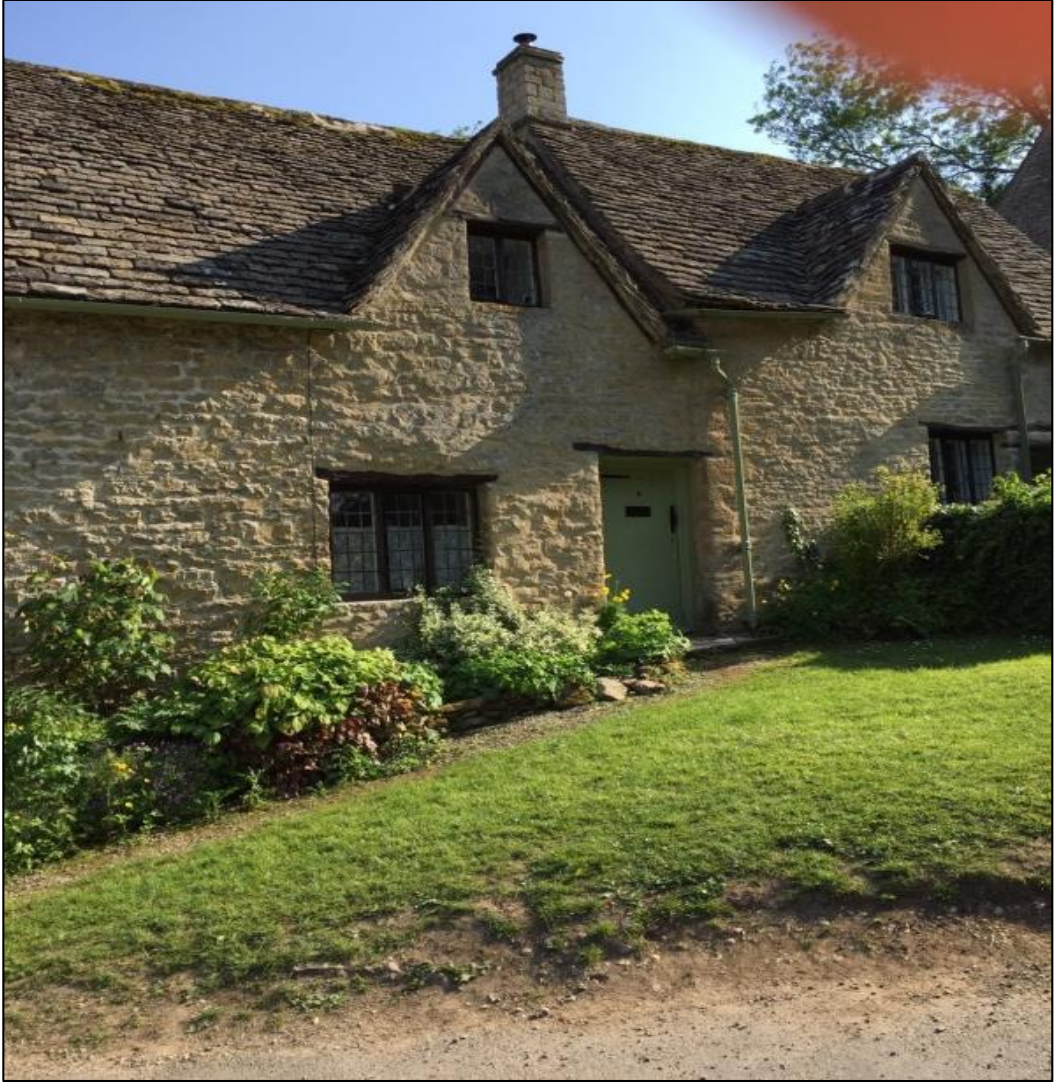
1.3.7. İlk Avrupa Evleri

Avrupa'ya göç ederek yerleşik hayata geçen kavimler yaptıkları evlerde çatıları yüksek ve dik tutarak tek katlı, duvarları ise kalasların arasına kil doldurarak daha güçlü hale getirerek inşa etmişlerdir. Düşmanlardan ve yabani hayvanlardan korunma amaçlı evlerinin çevresine hendekler kazıldığı görülmüştür. Kuzey Avrupa'ya doğru gidildiğinde dik çatıların daha çok kullanıldığı görülmektedir. Bunun sebebi ise zorlu kış koşulları ve bölgede yoğun miktarda gerçekleşen kar yağışı olarak söylenebilir. Düz yapılı çatılara nispeten sivri çatıların tercih edilmesinin sebebinin karın daha az birikiyor olması ve kolaylıkla temizlenebilmesi olarak gösterilebilir. Böylece evlerde ısının daha fazla muhafaza edilmesi sağlanmıştır.

Resim 14. İngilterede Bibury 17.YY Ortaçağ Köyü
(<https://gezimanya.com/GeziNotlari/sirin-bir-ortacag-koyu-bibury>)

Resim 15. İngiltere Bibury 17.YY Ortaçağ Köyü
(<https://gezimanya.com/GeziNotlari/sirin-bir-ortacag-koyu-bibury>)

1.3.8. Günümüz Evleri

Sanayi devriminden sonra meydana gelen makineleşme sayesinde inşaat ve yapı sektöründe malzeme çeşitliliği ve üretim kolaylığı ortaya çıkmıştır. Günümüz evlerinin dış görünüşü kadar iç bölümü yani yaşam alanı da önemlidir. Günümüzde evlerin içinin geniş, ferah, aydınlık ve kullanışlı olması önemlidir. En son gelişen mimari teknikler kullanılarak yapılan evlere fazlasıyla ilgi duyulmaktadır. Geçmişte inşada kullanılan kerpiç, kalas, saman ve tuğlalar yerini demir, çelik, alüminyum, plastik, kauçuk ve kırılmaz camlara bırakmıştır.

Sosyoekonomik dağılımlar yaşam ve yerleşim yerlerinde farklılıklar göstermektedir. Günümüzde her ekonomik gelire ve her türlü zevke hitap eden ev bulmak mümkündür. Lüks plazalar, gökdelenler, akıllı evler, toplu konutlar, müstakil evler, apartmanlar başlıca olanlarıdır. Günümüzde evlerin konumu, metre karesi, yapıldığı yıl, inşaatı yapan firma, hangi malzemelerden yapıldığı, doğal afetlere dayanıklılığı gibi birçok seçenek öne çıkmaktadır.

(a)

(b)

Resim 16. a) İstanbul Maslak Aġaođlu İnşaata b) 3d Villa Çizimi

(<https://emlaktuel.com/wp-content/uploads/2016/07/maslak-1453un-reklam-filmi-hazir.jpg>) (<https://tr.pinterest.com/pin/738731145101980917>)

Konfor ve rahatlık için akıllı bir ev konsepti, en azından 19. yüzyılın sonlarına doğru, varlıklı insanların daha az çaba harcayarak modern yaşamın tüm faydalarını, lüks, rahatlık ve konforun bir arada sunulduğu mekanlar olarak yuva kavramı değişim göstermektedir. Ancak düşük çaba gerektiren, yüksek otomasyonlu akıllı ev konsepti, yirminci yüzyılın son çeyreğinde, hem bilgi ve işlem gücünün hem de otomatik cihazların yaygınlaşmasıyla, bilgisayar destekli kontrol yoluyla yuvaları “akıllı” hale getirmiştir.

Resim 17. Sıradışı Evler

(<https://occ034772433.1.nflxso.net/art/74f33/50febd25f3f41e88c17e1edac8a4c13b91f74f33.jpg>)

1.4. Türk Toplumuna Göre Yuva Algısı

Resim 18’de yer alan çizim Türk toplumunda ‘ev’ kavramının ‘yuva’ ya dönüşümünü en basit şekilde ifade etmektedir. Bir “ev” i “yuva” ya dönüştüren, tabiki o evde yaşayan bireylerdir. Bu bazen yalnız bir insan, bazen anne, baba, çocuklar ve evcil hayvanlardan oluşan kocaman bir ailedir. Yuva, yaşamın parçasıdır.

Resim 18. İsimli Kişisel Arşiv

Her büyük yalın hayal bir ruh halini açığa vurur. Ev, manzaradan da çok "bir ruh halidir". Yalnızca dış cepheden ibaret olarak yeniden-üretilmiş bile olsa, bir içselliği dile getirir. Psikologlar özellikle de Françoise Minkowska ve onun yetiştirdiği araştırmacılar, çocukların yaptığı ev resimlerini incelediler. Çünkü pek çok çocuk, eline kalem alıp düşünmeye başladığında kendiliğinden bir ev çizerler. "Zaten" der Madam Balif: "çocukta ev çizmesini istemek, mutluluğunu barındırmak istediği en derin düşünüyü ortaya koymasını istemek demektir. Çocuk mutluydu size, kapalı ve korunmalı bir ev, derine kök salmış bir ev çizecektir." Ev mutlu olduğunda, dumanlar da çatıda hafifçe oynar durur (Bechelard, 2017, s. 103).

Yuva denilen şey, yalnızca, içinde yaşanan fiziksel yapı değil, kendini güvende, huzurlu ve mutlu hissettiren yerdir. Yuva iyisiyle kötüsüyle yaşanmışlıkları olan yerdir. Yani Türk toplumuna göre yuva; kendi mahremiyetini koruduğu, kendine ait hissettiği, aile ile iletişim kurup zaman geçirdiği, sıkıntılı veya mutlu günler paylaşılan, özel hatıraların olduğu, şehrin gürültüsünden veya günün yorgunluğundan kaçıp dinlenen yerdir.

2. BÖLÜM

SERAMİK SANATINDA YUVA KAVRAMININ İŞLENİŞİ

Yuva, çok farklı çağrışımlara sahip bir kavramdır. Vahşi doğaya karşı, kontrol altında olunan ve güven hissedilebilen, güvenli bir sığınak veya çevreden gelen bir tehdit durumuna karşı korunma alanıdır. Genellikle günlük yaşamın parçası olan yemek pişirme, yeme, temizlik ve uyku gibi birçok faaliyetin gerçekleştirildiği bu alanlar fiziksel olarak 'Ev'e dönüşmektedir.

Kalıcılık ve süreklilik, ailelerin bir kuşaktan diğerine aktarıldığı, aynı zamanda doğum evimizin çocukluk anılarımıza ve genel olarak aidiyet ve köklere sahip olma biçimleriyle ilgilidir.

Böylece yuva kavramı faaliyetlerini ve fikirlerini en iyi şekilde karşılayacak yer olarak tanımlanabilir. Doğada da benzer bir kavram olduğu hayvanların da vahşi avcılarından kaçtığı, kendilerini güvende hissettikleri veya tekrar üremek için geldikleri mekanlardır.

Yuva kavramı sanatın birçok alanında olduğu gibi seramik sanatında da işlenmiştir. Sanatçı bakış açısı ile yorumlanarak seramik sanatıyla oluşturulan şekiller, semboller, nesnelere izleyiciye ulaşır. Burada sanatçıların nesnelere algılaması, tekrar yorumlaması, duyularını ve hislerini bütün yönleriyle irdelemesiyle aynı kavramları değişik formlarda izleyicisine sunduğu görülür. Sanatsal yönlerden, sanatçıların kendi kişisel algılamaları ile yuvanın neye benzemesi gerektiği konusunda sürekli yeni yorumlar getirilmektedir. Seramik sanatında yuva kavramı yeni kurgular ve gerçeklikler yükleyerek minimal ve sembolik anlamlar içeren yeni objelere ve sembollere dönüştürülmesine izin vermektedir.

2.1. Seramik Sanatında “Yuva”

Canan Atalay Aktuğ'un 'Seramik Eserlerde Evin Anlamı' adlı makalesinde; ev 'in sanatsal imge olarak anlamı, seramik sanatçılarından örnekler verilip belirlenen seramik yapıtları üzerinde irdelenmektedir. Belli zamanlarda içinde yaşanan bir barınak, anıların saklandığı mekan, koruyucu bir kabuk olan ev 'in yalın dış görünümüyle her sanatçı için duygusal ve estetik bir biçim sunmanın ötesinde farklı anlam ve kavramlara işaret ettiği ortaya konulmaktadır.

“İlk insan için seramik kap olmanın yanında oyuncaklardan tabletlere, takılardan lambalara pek çok alanda günlük yaşamın gereksinimlerini karşılayan malzemelerden bir tanesidir. Sanayi Devrimi, Sanat ve Zanaat Hareketi gibi önemli toplumsal olayların etkisi, sanat okullarının açılmasıyla sanat disiplini olarak gelişimini hızlandıran seramik sanatı, Dışavurumculuk, Kübizm, Gerçeküstücülük gibi bir dizi sanat akımından beslenmiştir. Sanatta 1970'li yıllarda varlık göstermeye başlayan Postmodern süreçle modern düşünce sistemine ait yeni fikirler ve kavramlar tartışılmıştır. Bu alanda eser üreten sanatçıların seramik yaratı alanına özgün konular eklemesiyle yeni bir imge çeşitliliği ortaya çıkmıştır. Bireysel konu arayışının önem kazanmasıyla 'ev', sanatçıların seramikle birleştirdiği sayısız konulardan sadece bir tanesi olarak öne çıkmaktadır. İçin, dışın, düşselliğin ve yaşamın anlamını simgeleyen 'ev', seramik eserlerde sanatçının düş gücünde farklı anlam yüklemeleriyle donattığı zengin bir imgedir” (Aktuğ, 2010,s.24).

İnsanoğlu geçmişten günümüze kadar kendini ve çevresini içinde bulunduğu toplumsal ve kültürel durumu, sevinçlerini, üzüntülerini, kaygılarını, inanışlarını yani yaşamsal bütün duygularını anlatmak için farklı biçim ve şekillerde anlatım yolları bulma çabası içinde olmuştur ve bu anlatım sanatın bütün dallarında yer bulmuştur. Seramik sanatı da bu anlatım dillerinden bir tanesi olmuştur.

“Kil, insanoğlunun var olduğundan bu yana gereksinimleri doğrultusunda biçimlendirip kullandığı bir malzemedir. Seramik çalışmalarının ana malzemesi olan kil, geçmişle olan ilişkimizi devam ettirerek gelişen teknolojisi ile ihtiyaçlarımıza yaşadığımız çağda da cevap vermeye devam etmektedir. İnsanoğlu önceleri yiyecek ve içecekleri saklamak üzere biçimlendirip, pişirerek dayanıklılık kazandırdığı bu malzemeyi zamanla sırlayıp renklendirerek görsel açıdan da zenginleştirmiştir. “Tarihsel süreçte seramik alanındaki gelişmeler geniş bir perspektif içinde olmuştur. Her coğrafi bölge kendi biçimini ve bezemelerini en ilkel kullanım eşyasından sanat eserine uzanan bir çizgide yaratmıştır” (Özgündoğdu, 2000:6'dan Aktaran Sönmez, 2001, s.4).

Geleneksel ve çağdaş anlamda yuva ve yuvayı temsil eden seramik nesnelere sanatçılar tarafından form ve yüzeylere yansıtılmıştır. Endüstriyel ve sanat seramiği içerisinde yuvayı temsil eden objelerin başında kuş ve kuş yuvası figürleri, ev ve ev eşyaları hem formda hem de yüzeyde kullanılmıştır. Bu çalışmalarda sanatçılar kendilerini ifade edecek şekilde yorumlayarak birbirinden farklı biçimde tasarımlar ortaya koymuşlardır. Tasarlanan bu objelerin “üç boyutlu seramik formlarda ya da seramik yüzeylerde de” varlık bulması amaçlanmıştır.

2.2. Kuş Evleri

İnsanoğlunun en merhametli ve sevgi dolu tasarımlarından biri olan kuş evleri, aynı zamanda döneminin de mimarisini ve zevkini öne çıkartmaktaydı. Kuş evleri ülkemizde Osmanlı döneminde öne çıkmıştır. Kuş evleri, saray, köşk, han, cami, medrese gibi binaların güneş gören cephesinde yer almaktaydı. Çeşitli kuş türleri için yapılmış kuş evleri hem yapılarca estetik değer katmak hem de olumsuz hava şartlarına karşı sığınmaları ve vahşi hayvanlardan korunmaları için yapılmaktaydı. Aynı dönemin kuş evlerine mimari açıdan bakıldığında bol süslemeli ve gösterişli olarak yapıldığı görülmektedir. Kimi zaman ise yapının minyatürü şeklinde yapılmıştır.

Resim 19. Üsküdar Ayazma Camii Üzerindeki Kuş Evi Mustafa Cambaz 2009
(http://www.mustafacambaz.com/data/media/318/ayazma_saray_8.jpg)

“Hayvanlara barınak olmasının yanı sıra, Türklerin kuş evleri yapmasının altında bazı inançlar yatar. Örnek vermek gerekirse;” Kumruların aşıkları koruduğuna, kırlangıçların yuva yaptığı yeri yangından koruduğuna inanılır. Ayrıca leylek ve deniz kırlangıcı gibi kuşların kutsal yerlere gittiği düşünülerek, burada iyi bir himaye altında olmasına özen gösterilmiştir” (Özözlü, 2000).

Resim 20. Stan Bitters Seramik Kuş Evi
(<https://tur.themomelife.com/stan-bitters-ceramic-birdhouses>)

“Türk kültüründe güçsüzü koruma güdüsüyle hazırlanan, çeşitli mimarilerde rastlanan kuş evleri, serçe saray adı verilen kısımlar günümüzde de halen işlevselliğini korumaktadır. Teknolojinin gelişim göstermesiyle, insan doğadan koparak şehir yaşantısına dönmüştür. Bu koşuşturma ile insan çevresindeki olup biteni gözlemleyemez duruma gelmiştir. Ekolojik dengenin giderek bozulması ve Türk kültürünün, Batı kültürü ile etkileşimi sonucu, Türk toplumunun bakış açısı değişim göstermiş, böylelikle kuşevi anlayışı değişmiştir. Önceleri mimaride yer alan kuşevleri daha sonraları dekoratif amaçlarla yapılan, iç mekanda kullanılan objeler haline gelmiştir “ (Çelikoğlu, 2010, s.50).

2.3. Yuva Kavramı Üzerine Çalışan Sanatçılarından Örnekler

Özellikle resim ve seramik sanatı sanatçısına malzemesinin doğası gereği çok farklı çeşitlilikte ve özgünlükte doku ve renk alternatifi vermektedir. Sanatın bu eşsiz özelliği sanatçıların yuva kavramını farklı yorumlamalarla ve işlemlerine yol açmıştır.

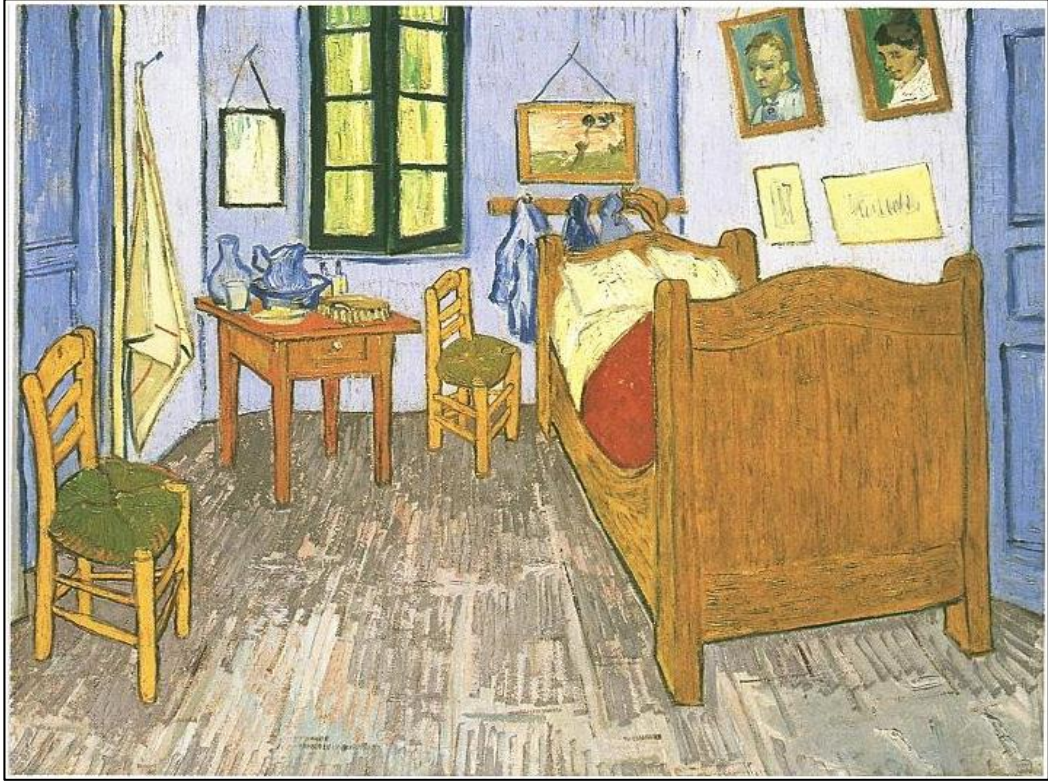
“Yaşamımızın büyük bir bölümünü geçirdiğimiz ev, dört duvarla çevrili yer olmanın dışında anılarımız, düşlerimiz, düşüncelerimiz için ‘birleştirici özel bir mekan’ olarak sanatçının imgeleminde yeni anlam yüklemelerine açık bir imge olmaya devam edecektir” (Aktuğ, 2010,s.32).

2.3.1. Vincent Van Gogh

1853 Hollanda doğumlu olan Van Gogh sıkıntılı bir gençlik geçirdikten sonra çeşitli şehirleri gezerek farklı meslekler yapmıştır. Kitap satıcılığı, rahip yardımcılığı, lisans öğretmenliği bunların başında gelmekteydi. Brüksel’e giden sanatçı, dönemin ressamlarından olan Ridden Van Rapport ile çalışmaya ve ondan özel dersler almaya başlamıştı. Empresyonist ve neo-empresyonist ressamların etkisi altına girerek şöhretinin temeli olan resimlerini yapmaya başlamıştı. Vincent Van Gogh kendine özgü tarzı ile XIX. yüzyıl ikinci yarısının en ilgi çekici ressamlarından biri haline gelmiştir.

Örneğin, Van Gogh’un resimlerinde bu etki vardır. Sanatçının ‘Yatak Odası’ adlı resmi (Resim 1) yaşam alanı olarak mekan olgusunu ele alan en iyi örneklerden biri olmakla birlikte bu eserde sanatçı, gözlemin yerini düş gücü aldığını yüceltilmiş anlatımla göstermektedir. Basite indirgenmiş şekillerle ve uyumlu pastelsi tonlarla elde ettiği duygu dolu etkiler,

sanatçının yaşam alanının lirik bir anlatıma dönüşmesini sağlamıştır (Saldıray, 2017,s.4).

Resim 21. Vincent Van Gogh, 'Yatak Odası ' Tuval Üzerine Yağlı Boya, 1888 72×90 cm

(<https://www.vangoghgallery.com/catalog/image/0483/Vincent's-Bedroom-in-Arles.jpg>)

2.3.2. Peteris Martinsons

1931 Letonya doğumlu olan mimar sanatçı Martinsons İkinci Dünya Savaşı döneminde ailesiyle yaşadığı evleri bombalanmış, evlerini ve bütün eşyalarını kaybetmişlerdir. Bu travma sonrası sanatçı evler ve yaşamlar yaratmak için mimar olmaya karar vermiştir. 1957 yılında Letonya Üniversitesi Mühendislik ve Mimarlık Fakültesinden derece ile mezun olmuştur. Martinsons mezun olduktan sonra uzun yıllar mühendislik teknolojisi uzmanı olarak tasarım endüstrisinde ve mimar olarak çalışmıştır. 1971 yılında sonra sanatçı kille tanışıp seramik yapmaya başlamıştır. Ünlü seramik sanatçılarıyla çalışmaya başlayan Martinsons bir süre sonra tanınan bir seramik sanatçısı haline gelmiştir.

Sanatçı üretmiş olduğu eserlerde çoğunlukla parçalanmış evleri ve eşyaları ele almaktadır. 1989-2000 yılları arasında Letonya Sanat Akademisi Seramik Bölümünü yönetmiş olan ve 1992 yılında Master of Arts derecesi alan Martinsons'un hem mimari hem de seramik alanında birçok ödülü vardır. Ayrıca tiyatro ve sinema sektöründe de prodüksiyon ve senaryo yazarlığı yapmış "Dark Deer" filminde ise aktörlük yapmıştır. Sanatçı 2013 yılında hayata veda etmiştir.

Resim 22. Peteris Martinsons Jolly'nin Evi 1998

(<https://www.rothkocenter.com/wp-content/uploads/2016/07/6-4-373x560.jpg>)

2.3.3. Elif Aydoğdu Ağatekin

1977 Ankara doğumlu olan sanatçı Ağatekin lisans ve yüksek lisans eğitimlerini Anadolu niversitesinde tamamlamıştır. Toprak Seramik ve Eczacıbaşı gibi büyük fabrikaların dekor ve ürün geliştirme gibi departmanlarında uzman olarak çalışmıştır. 2012 yılında Sanata Yeterlilik programını "Alternatif bir ifade aracı olarak atık seramiklerin seramik sanatında kullanımı" konusunu tezinde işlemiştir. Atık seramikleri kullanarak 2 kişisel sergi açmıştır kavramsal ve politik içerikli işleriyle yurt içi ve yurt dışında birçok etkinliğe katılmıştır. Alanında 5 dl bulunan Ağatekin'in farklı koleksiyon ve müzelerde eserleri bulunmaktadır. Sanatçı Bilecik şeyh Edebali Üniversitesi Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi, Seramik ve Cam Bölümünde Doçent ğretim yesi olarak halen görevini yapmaktadır.

Resim 23. Asamblaj, 11x11x8 cm Raku Pişirimi Yapılmış Atık Refrakter Ayak zerine Kırık Seramik Parçaları Ve Sulu ıkartma "VEDA" Seramik Sergisi 2016

(<http://www.galeriselvin.com/images/elif-aydogdu-agatekin/9.jpg>)

Sanatçının 2016 yılında Galeri Selvin 2’de “Veda” isimli açmış olduğu serginin manifestosu şu şekildedir:

“Göçmek zorunda kalmış aileler, çoğunlukla büyük travmaların, büyük özlemlerin, büyük vedaların içinde geçmiş bir hayatın sahibi olurlar. Onlar yalnızca evlerini, komşularını, şehirlerini, mahallerini değil tüm geçmişlerini de bırakıp gitmek zorunda kalanlardır. Bir daha göremeyeceğini bilerek son kez kitlenmiş evlerin kapıları, o evlerin içinde kalan anılarla kalakalır geçip giden zamanın içinde... Veda, göçün yorduğu insanları, bu insanların kendilerine yeniden kurmak zorunda kaldıkları hayatları, o hayatın içindeki tatları, anıları, yaşanmışlıkları, küçük bir kızın hatıralarında kalan parçalarla anlatmaya çalışan bir sergi. Sergiyi oluşturan serilerin her biri kırık dökük seramik parçalar ve belli belirsiz anıların içinden bir bütüne dönüşmekte ve izleyeni; ayrılmaya, kopmaya, vazgeçmeye, geride bırakmaya bir başka ifadeyle “veda” etmeye zorlamaktadır. Elif Aydoğdu Ağatekin bu duyguyu eski bir fotoğrafla gidip geliverilen zamanda, yıllarca yemek yenilmiş anneye tabaklarında, çocukluk resimlerinde, hepsi bu dünyadan göçmüş büyüklerin portrelerinde ve bir daha açılmamak üzere kapatmak zorunda kaldığımız kapılarda aramaktadır.”
(http://www.galeriselvin.com/sergiler.php?p=elif_aydogdu_agatekin).

Resim 24. Uçan kuş geçen zaman, 20x19x11cm su jeli ile kesilmiş, raku pişirimi yapılmış atık oluklu refrakter üzerine seramik parçaları"VEDA" Seramik Sergisi 2016

(<http://www.galeriselvin.com/images/elif-aydogdu-agatekin/3.jpg>)

2.3.4. Füreya Koral

1910 İstanbul doğumlu olan ve Türk Seramik Sanatının öncüsü olarak kabul edilen Füreya Koral sanat hayatına 1947 yılında İsviçre’de seramik ve resim yaparak başlamıştır. Paris’te döneminin önemli sanatçılarından olan Georges Serré ile tanışıp atölyesinde çalışmıştır.1951’de Paris’te ve daha sonrasında Türkiye’de İlk kişisel sergilerini açmıştır.1960’larda geleneksel çini tekniğini kullanarak kamusal yapılara duvar panoları yapmanın yanı sıra, çağdaş seramik heykeller, dekorlu ve fonksiyonel çalışmalarıyla çok yönlü bir sanatçı olmuştur. Ve günümüz çağdaş Türk seramik sanatına yön vermiştir. Türkiye’ye geldikten sonra İstanbul’da açmış olduğu atölyesi döneminin birçok sanatçısına da ev sahipliği yapmıştır. Füreya Koral 1997 yılında hayata veda etmiştir.

"...Seramik panoları, tabakları, kadın heykelcikleri özellikle küçük boyutlu seramik evleriyle tanınan Koral, 1970’li yıllarda ev ve insanı konu alan çalışmalar üretmiştir. ‘Seramik Evler’, ‘Seramik Kapı’ (1979), ‘Mahalle’ (1980) adıyla anılan seriler üreterek evin içtenliğini, duygusallığını çevresiyle birlikte vurgulamıştır. Füreya’nın seramik evleri, anıların izlerini taşıyan, evin sıcaklığını, düşselliğini hissettiren çalışmalardır. Edgü, sanatçının çalışmaları üzerine yazdığı öyküsel bir makalede (1986:155) düşselliğe vurgu yapmaktadır. "Ama bir insan görebilir, dedi. Böylesi bir evi olduğunu düşleyebilir. Orda oturduğunu, yaşadığını, yatıp uyduğunu, uyandığında bir düş gördüğünü... Bu evlerde çok güzel düşler görünür." (Aktuğ, 2010:23-33’den Aktaran Suçağlar, 2019,s.102).

Resim 25. Füreya Koral, İsimsiz, Evler Serisinden, 10x10x10 cm, Seramik, Sara Koral Aykar Koleksiyonu

([http://www.mimarizm.com/themes/uploads/images/sfdsf\(7\).jpg](http://www.mimarizm.com/themes/uploads/images/sfdsf(7).jpg))

Resim 26. Füreya Koral, İsimli, Evler serisinden, 10x10x10 cm, seramik, Sara Koral Aykar Koleksiyonu

(https://3.bp.blogspot.com/uE5iwSVtE5A/Wmr7WNxHJpl/AAAAAAAAAGbA/8TJbl1ZfO_4RPdvd7DyLRYWmikmemi4gCLcBGAs/s640/Snapseed%2B%252854%2529.jpg)

2.3.5. Rontherin Ratliff

1977 yılı New Orleans doğumlu olan Rontherin Ratliff yapmış olduğu enstalasyonlar ve büyük ölçekli heykellerle bilinmektedir. Çağdaş toplum yapısını inceleyen, sosyal ve politik konulara da değinen Ratliff'in alanında birçok makalesi ve ödülü vardır. Sanatçı birçok ülkede sergilere katılmış ve işleriyle adından söz ettirmiştir. Rontherin Ratliff, halen, New Orleans kentinde çalışmaktadır (Ratliff, 2012).

Resim 27. Yüzen Şeyler Çeşitli İşler, Houston, Tx • 2010
(<http://www.rontherin.cm/img/understanding-water2.jpg>)

2.3.6. Novie Trump

Novie Trump, seramik, karışık medya ve ses ile çalışan Washington, DC merkezli bir heykeltıraş ve kurulum sanatçısıdır. Kuzey Carolina Üniversitesinde klasik arkeoloji eğitimi almış, çalışmaları ABD ve Avrupa'daki jürili ve davetli sergiler için seçilmiş ve sayısız yayında yer almıştır.

Çalışmalarında yuva, kovan, ev fikirlerini defalarca araştırmıştır. Kutsal cisimleri saklamak ve görüntülemek için bir hazne. İstenirse de emanetler için bir ev yapmıştır.

Novie Trump ürettiği eserler için, "... Ben çoğu zaman eski efsanelerden ve masallardan alınan sembolleri kullanırım. Bu ikonik imgeler birçok biçime bürünüyor: habercisi ve haberci olarak kuş, sessiz gücün temel taşları olarak kemikler, orman bilinmeyene eşik olarak. Bu semboller, sevgi, kayıp, korku, ölüm, cesaret ve dönüşüm gibi evrensel insan deneyimlerini ifade etmek için kullanılır" şeklinde açıklamıştır (Lomuto, 2009).

Resim 28. Nest Ceramic 10x16x3

(https://format-com-cld-res.cloudinary.com/image/private/s---lgdwHJT--/c_limit,g_center,h_1200,w_65535/a_auto,fl_keep IPTC.progressive,q_95/v1/8585b08882c6be9b6c4b774929c75fcc/ib16aSi2.jpg)

3. BÖLÜM

KİŞİSEL ÇALIŞMALAR

“Her insan doğaya bakar. Ama her insan doğayı sanatçı duyarlılığı ile göremez. Bazı insanlar sadece bakar bazıları ise görür. Sanatçılar ise görmenin de ötesine geçer ve gördüklerini gösterir. İşte bu gösterme çabası sanat eserlerinin doğmasını sağlar.” (Eyuboğlu, 1986’dan aktaran Düzcan, 2012,s.28).

Küçük ev objelerini doğal oluşumlarla birleştiren bu projedeki eserlerin her biri farklı yuvaları temsil etmektedir. Objeleri kullananlarla ilgili ipucu verecek bir şekilde birbirinden farklı biçimde tasarlanmışlardır.

Mağara yaşantısındaki sığınma amacı ve günümüzdeki konfor düşünceleri birleştirilip bugün yapılmakta olan çalışmalar ortaya çıkmıştır. Karşit iki kavramın ortaya çıkarttığı bu birleşim üretim sürecine ilham vermiştir.

Ev’i yuva yapan, bireylerin varlıklarını temsil eden eşyaların yaşanmışlık duygularını betimleyebilecek seramik formlar oluşturmak için; dedemin koltuğu, lambası, karşı bloktaki yaşlı amcanın perde aralığından görüldüğü kadarıyla konsolu, eski radyosu ve hatıralarda kalan insanların yaşam yolculuğundaki acı ve tatlı günlerini paylaştıkları objeler yapılmaya başlandı. Bu çalışmada kişisel anı ve hatıraların temsil edildiği, kim olduğumuzu fark etmemize, anlamamıza yardımcı olan yuva kavramını ifade edecek bir şekilde yapılan bu eserler ile yuvanın ne anlama geldiğini paylaşma fırsatı yakalanmıştır. Çünkü evi yuva yapan fiziki mekandaki yaşanan deneyimler ve anılardır. Ev, ikamet edenin kişiliğinin ve onun eşsiz yaşam izlerinin ifadesidir.

Resim 29. Yitip Gitmek 35.5x29x20 cm Elle Şekillendirme 2010 Kişisel Arşiv

Bu çalışma yaşanmışlık kavramıyla ilk buluşma olmuştur. Yitip gitme kavramını içselleştirdiğinde bulunan cevap 'yuva' olmuştur. Bu çalışmayla başlayan yaşanmışlık hissi, mekan ve yuva arayışı diğer çalışmalarda da devam etmiştir.

Resim 30. Dede Yeri, 26x22x18 cm Elle Şekillendirme, 2012 Kişisel Arşiv

Bu çalışmalarda objelerin neyi nasıl yansıttığına dair arayışlar vardır. Geçmişten gelen belli eşyaların belli kişilerle özdeşleşmesi ve o eşyayı görünce zihinde beliren kişinin hatırlanması amaçlanmıştır.

Resim 31. Dedikodu 33x13x9 cm Elle Şekillendirme 2012 Kişisel Arşiv

Resim 32. Konsol 18x11x6 cm Elle Şekillendirme, 2012 Kişisel Arşiv

Resim 33. Xanax Elle Şekillendirme 2015 Kişisel Arşiv

Resim 34. Sobalı, 30x23x13 cm Elle Şekillendirme, 2012 Kişisel Arşiv

Resim 35. Mazi Elle Şekillendirme 2015 Kişisel Arşiv

Resim 36. Köpekli Kadın Elle Şekillendirme 2015 Kişisel Arşiv

Bekleyiş adı verilen bu seride ise koltukla bütünleşen kadınların bekleyişleri, renklerle ve duruşlarla imgesel yolla anlatılmak istenmiştir.

Resim 37. Sarı... Ayrılık Derler Elle Şekillendirme 2015 Kişisel Arşiv

Resim 38. Siyah... Matem Mi? Elle Şekillendirme 2015 Kişisel Arşiv

Resim 39. Yeşil... Tanrıya Feryat Elle Şekillendirme 2015 Kişisel Arşiv

Resim 40. Gri... Sen Bekle Babaanne Elle Şekillendirme 2015 Kişisel Arşiv

Bu çalışmalarda da doğanın sert, keskin ve amorf oluşumlarıyla estetik, konfor arayışı ve eşyalardaki yaşanmışlık hissini bünyesinde birleştiren form ve yüzeyleerde özneel bir yaklaşım elde edilmek istenmiştir. Çalışmalarda hem doğal hem de artistik yönü düşünölerek raku pişirimi yapılmıştır.

Resim 41. Bir Başıma 10x27x7 cm Elle şekillendirme Raku Pişirimi 2019 Kişisel Arşiv

Resim 42. Frekans 9x34x6 cm Elle Şekillendirme Raku Pişirimi 2019 Kişisel Arşiv

Resim 43. Komşu 14x19x5 cm Elle Şekillendirme Raku Pişirimi 2019 Kişisel Arşiv

Resim 44. Ev Kapısı 18x14x7 cm Elle Şekillendirme Raku Pişirimi 2019 Kişisel Arşiv

Resim 45. El Kapısı 15x25 cm Elle Şekillendirme Raku Pişirimi 2019 Kişisel Arşiv

Resim 46. Rutubet 22x18x12 cm Elle Şekillendirme Raku Pışirimi 2019 Kışisel Arşiv

Resim 47. Loş 20x23x11 cm Elle Şekillendirme Raku Pişirimi 2019 Kişisel Arşiv

Resim 48. Anten 23x15x12 cm Elle Şekillendirme Raku Pişirimi 2019 Kişisel Arşiv

Resim 49. Divan 34x14x5 cm Elle Şekillendirme Raku Pişirimi 2019 Kişisel Arşiv

Resim 50. Zirve 20x23x10 cm Elle Şekillendirme Raku Pişirimi 2019 Kişisel Arşiv

Resim 51. Sıkışık 7x30x5 cm Elle Şekillendirme Raku Pişirimi 2019 Kişisel Arşiv

Resim 52. Özlem 33x27 cm Elle Şekillendirme Raku Pişirimi 2019 Kişisel Arşiv

Resim 53. Erbil 27x10x8 cm Elle Şekillendirme Raku Pişirimi 2019 Kişisel Arşiv

Resim 54. Fiskos 8x41x6 cm Elle Şekillendirme Raku Pişirimi 2019 Kişisel Arşiv

Resim 55. Fiskos Detay 8x41x6 cm Elle Şekillendirme Raku Pişirimi 2019 Kişisel Arşiv

SONUÇ

Mimarlık, sanat, sosyoloji, antropoloji, felsefe, psikoloji gibi farklı disiplinlerle uyumlu bir şekilde bütünleşmiş olarak algılanan ve barınak amacını güden "ev" kavramı; fiziksel bir mekanın çok daha ötesinde canlıların huzur ve güven duydukları, kendi kişilikleri ile farklılaştırdıkları yerdir. Tüm canlılar için yaşam boyu kendini gösteren korunma, sığınma, saklanma içgüdülerinin bir yansıması olarak "ev" kavramı evrensel boyutta karşımıza çıkmaktadır. Bu kavram; iklimsel ve çevresel koşullardan korunma amacı ile ilk insandan günümüze ihtiyaçlar doğrultusunda gelişmiştir. Bu sebeple, çevrenin iklim yapısı, "ev" yapısını belirleyen en önemli etkenlerden birisi olarak görülmektedir. İnanç sistemleri ve mahremiyet anlayışı farklı olan toplulukların ev biçimlerinin ve yapı malzemelerinin farklılığı, tasarım farklılıklarının nedenleri arasındadır. Bununla beraber toplumların konut yapılandırmalarındaki ortak nitelikler olarak balkon, teras, sokak, yol ve bahçeler gösterilebilir ve bu öğeler sosyalleşmenin bir parçası olarak görülebilir. Geleneksel ev yapısını belirleyen en önemli etkenlerden biri de dönemin ekonomik koşulları olarak görülmektedir. Varlıklı insanların evlerinin çok katlı, kaliteli malzemeli ve dönemin süsleme üsluplarına sahip olması ekonomik yapının konut kavramında belirleyici bir role sahip olduğunu işaret etmektedir. Sosyal, kültürel ve ekonomik yapıyı niteleyen dış ve iç süslemeler dönemlere göre farklılık gösterse de mekan tasarımında sıklıkla kullanılmıştır. Evlerde kullanılan mobilya ve eşyalar çoğunlukla konforu ve estetik beğeniye yansır. Kişide yansıttığı duygular konforun dışında daha çok estetik endişe taşır. Bu bağlamda ilk ilkel yerleşim yeri olan mağara ve oyuklarla günümüz mobilyalarını yerleştirerek sert ve kütleli yapılara konforlu ve küçük eşyalar yerleştirilmiş ve bu zıtlıkta bir uyum ve bütünlük elde edilmeye çalışılmıştır. İnanç yapıları, kültürel/sosyal eğilimler, politik yapılar, günlük hayat, dönemin ekonomik ve teknolojik imkanları, iklim, coğrafya ve topoğrafik özelliklerin dahil edildiği fiziksel çevre konut yapısının tasarımını etkilemiştir. Bu çok yönlü etkileşimler ile mekan tasarımları toplumların yaşamışlıkları hakkında ipuçları verirken, geleceğin konut yapılanmasının nasıl olacağı hakkında da fikir sahibi olmamız için önemli göstergeler ortaya koymaktadır.

Bireyin ait olduğu kültür, yaşam biçimini belirler. Bu ilişki, evin mekansal karakterine yansır. Kişisel hatıraları temsil eden mekandaki objeler veya motifler yuva kavramını anlatmak için kullanılmıştır. Ortaya çıkan seramik formlar ile yuvanın ne anlama geldiğini keşfetme ve paylaşma fırsatı yakalanmıştır. Bu alışma kapsamında, toplumlarda ve doğada yuva kavramının, anlamsal bütünlüğü, yuva algısı, bir mekanın yuva olmasını sağlayan etmenlerin sanatsal dille üretilmesi yönünde ilerlemeye gayret edilmiştir.

KAYNAKÇA

- Aktuğ, D. C. (2010). Seramik Eserlerde Evin Anlamı. *Sanat ve Tasarım Dergisi*, 23-33.
- Arcasoy, A. (1988). *Seramik Teknolojisi*. İstanbul: Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Seramik Anasanat Dalı Yayınları No: 2.
- Bechelard, G. (2017). *Mekanın Poetikası*. Fransa: İthaki Yayınları.
- Çelikoğlu, P. Ş. (2010). Bir Malzeme Olarak Seramiğin Kuşevlerinde Kullanılması. *Sanat & Tasarım Dergisi*, 41-51.
- Düzcan, E. (2012). *Türkiye'deki Güncel Konut Araştırmalarında 'Ev' Olgusu*. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Kadir Has Üniversitesi.
- Feyzoğlu, T. E. (1998). *Peribacalarının Özgün Form Olarak Seramiğe Yansması*. Yüksek Lisans Sanat Eseri Çalışması Raporu, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Feyzoğlu, T. E. (2004). *Kapadokya Doğa Biçimlerinin Lüster Sırlı Seramik Formlarda Yorumu*, Yüksek Lisans Sanat Eseri Çalışması Raporu, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Gögebakan, G. (2015). Karakteristik Bir Değer Olan Geleneksel Türk Evi'nin. *İnönü Üniversitesi Kültür Sanat Dergisi*, 41-55.
- İnternet: [http://www.mimarizm.com/themes/uploads/images/sfdsf\(7\).jpg](http://www.mimarizm.com/themes/uploads/images/sfdsf(7).jpg), Son Erişim Tarihi: 18.02.2019.
- İnternet: <http://arkeofili.com/wpcontent/uploads/2014/12/diyet1.jpg>, Son Erişim Tarihi: 18.02.2019.
- İnternet: <http://arkeofili.com/wpcontent/uploads/2017/08/kara4.jpeg>, Son Erişim Tarihi: 18.02.2019.
- İnternet: <http://www.antiktarih.com/wp-content/uploads/2018/06/kentin-genel-görünümü.jpg>, Son Erişim Tarihi: 18.02.2019.
- İnternet: <http://www.galeriselvin.com/images/elif-aydogdu-agatekin/9.jpg>, Son Erişim Tarihi: 18.02.2019.
- İnternet: <http://www.mimarlarodasi.org.tr/mimarlikdergisi/index.cfm?sayfa=mimarlik&DergiSayi=366&RecID=2335>, Son Erişim Tarihi: 18.02.2019.
- İnternet: http://www.mustafacambaz.com/data/media/318/ayazma_saray_8.jpg, Son Erişim Tarihi: 18.02.2019.

İnternet: <http://www.nkfu.com/wp-content/uploads/2013/12/roma-evleri.jpg> , Son Erişim Tarihi: 18.02.2019.

İnternet: <http://www.rontherin.cm/img/understanding-water2.jpg>, Son Erişim Tarihi: 18.02.2019.

İnternet: http://www.tarihpedia.com/misir_genel_kultur.html, Son Erişim Tarihi: 18.02.2019.

İnternet:

http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.5c703471d588c5.55548874, Son Erişim Tarihi: 18.02.2019.

İnternet:

https://3.bp.blogspot.com/5TOe_yIqZHE/VrAFxSKOuvI/AAAAAAAAAm0/vERK8AILGZQ/s200/05op8.jpg, Son Erişim Tarihi: 18.02.2019.

İnternet:

https://3.bp.blogspot.com/uE5iwSVtE5A/Wmr7WNxHJpl/AAAAAAAAAGbA/8TJbl1ZfO_4RPdvd7DyLRYWmikmemi4gCLcBGAs/s640/Snapseed%2B%252854%2529.jpg, Son Erişim Tarihi: 18.02.2019.

İnternet: <https://cdn.sahindogan.com/2017/05/28024702/antik-yunan-evleri.jpg>, Son Erişim Tarihi: 18.02.2019.

İnternet: <https://emlaktuel.com/wp-content/uploads/2016/07/maslak-1453un-reklam-filmi-hazir.jpg>, Son Erişim Tarihi: 18.02.2019.

İnternet: https://format-com-cld-res.cloudinary.com/image/private/s---IgdwHJT--/c_limit,g_center,h_1200,w_65535/a_auto,fl_keep_ipct.progressive,q_95/v1/8585b08882c6be9b6c4b774929c75fcc/ib16aSi2.jpg, Son Erişim Tarihi: 18.02.2019.

İnternet: <https://gezimanya.com/GeziNotlari/sirin-bir-ortacag-koyu-bibury>, Son Erişim Tarihi: 18.02.2019.

İnternet: <https://mezopotamyauygarliklariiii.weebly.com/bab304ller.html>, Son Erişim Tarihi: 18.02.2019.

İnternet:

<https://occ034772433.1.nflxso.net/art/74f33/50febd25f3f41e88c17e1edac8a4c13b91f74f33.jpg>, Son Erişim Tarihi: 18.02.2019.

İnternet:

<https://static.boredpanda.com/blog/wp-content/uploads/2014/10/animal-architecture-nests-2-1.jpg>, Son Erişim Tarihi: 18.02.2019.

İnternet: <https://tr.pinterest.com/pin/738731145101980917>, Son Erişim Tarihi: 18.02.2019.

İnternet: <https://tur.thehomelifemag.com/stan-bitters-ceramic-birdhouses>, Son Erişim Tarihi: 18.02.2019.

İnternet:

https://www.atlasdergisi.com/wpcontent/uploads/2015/09/271at%20at%20al%20b6y%20bck_03_ttt_9489-1024x683.jpg, Son Erişim Tarihi: 18.02.2019.

İnternet: <https://www.rothkocenter.com/wp-content/uploads/2016/07/6-4-373x560.jpg>, Son Erişim Tarihi: 18.02.2019.

İnternet: https://www.tripadvisor.com.tr/ShowUserReviews-g666312-d8132203-r639508341-Casa_RomanaKos_Town_Kos_Dodecanese_South_Aegean.html, Son Erişim Tarihi: 18.02.2019.

İnternet: <https://www.vangoghgallery.com/catalog/image/0483/Vincent's-Bedroom-in-Arles.jpg>, Son Erişim Tarihi: 18.02.2019.

İnternet: Lomuto, S. (2009, Kasım 19). <http://www.dailyartmuse.com/2009/11/19/house-home-novie-trumps-reliquaries/>, Son Erişim Tarihi: 18.02.2019.

İnternet: Özözlü, H. (2000). http://www.sihirlitur.com/belgesel/kus_saraylari/index.html, Son Erişim Tarihi: 18.02.2019.

İnternet: Ratliff, R. (2012). <http://www.rontherin.com/thingsthatfloat.html>, Son Erişim Tarihi: 18.02.2019.

Saldıray, M. (2017). *Yaşam Alanı Resimleri Bağlamında Lirik*. Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü.

Sönmez, N. (2001). *Nesne, Sanatçı ve Seramik Sanatı İlişkisi. Nesne, Sanatçı ve Seramik Sanatı İlişkisi*. Ankara.

Suçaçlar, H. N. (2019). *Varoş Kavramının Kent Kültürü Çerçevesinde Sanatsal Sanatta Yeterlik Sanat Çalışması Raporu*. Ankara.

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Adı Soyadı : Deniz HASAN
Doğum Yeri ve Tarihi : Ankara -1987

Eğitim Durumu

Lisans Öğrenimi : Hacettepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi
Seramik Bölümü 2009-2013
Yüksek Lisans Öğrenimi : Hacettepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü
Seramik Ana Sanat Dalı -2019

Bilimsel Faaliyetleri

Stajlar : Çanakkale Seramik Fabrikaları, 2012
Projeler : 4.Macsabal Odun Pişirim Sempozyumu Hacettepe
Üniversitesi, 2014
Masakazu Kusakabe ile Dumansız Anagama Fırını
İnşa Çalıştayı Hacettepe Üniversitesi Seramik
Bölümü, 2014
3.Macsabal Odun Pişirim Sempozyumu Hacettepe
Üniversitesi Seramik Bölümü, 2013
7.Uluslararası Eskişehir Pişmiş Toprak Sempozyumu
Tepebaşı Belediyesi, 2013
55.Yıla Özel Çocuk Atölyesi Sergi Küratörlüğü
Çanakkale Seramik Fabrikası, 2012
10.Uluslararası Sanat Sempozyumu Hacettepe
Üniversitesi, 2012
2.Macsabal Odun Pişirim Sempozyumu Hacettepe
Üniversitesi Seramik Bölümü, 2012
Sokağın Bütün Renklerini İstiyorum Mimarlar Odası,
2011
Açık Hava Sinemalarını Geri İstiyorum Mimarlar
Odası, 2011 Proje Asistanlığı
Macsabal Odun Pişirimi Sempozyumu Hacettepe
Üniversitesi Seramik Bölümü, 2011
H.Ü Güzel Sanatlar Fakültesi Seramik Bölümü
Yüksek Lisans Öğrencileri Karma Sergisi-2014
Mezuniyet Sergisinde Fırça Sanat Galerisinin Genç
Sanatçı Adayı Olarak Kişisel Sergi Açma Ödülü
27.Mezunlar Sergisi -2013
Skala Disiplinler Arası Sergisi- 2012
Dokunma Karışık Esreler Sergisi-2012
H.Ü Güzel Sanatlar Fakültesi Heykel Bölümü 13.
geleneksel Büst Yarışması-2012
Forum Outlet Disiplinler Arası Sergisi-2012
Yitip Gitmek Sergisi-2011
Kısmet Disiplinler Arası Sergisi-2011 Ayakta Kalma
Seramik Sergisi-2010

İletişim

E-Posta Adresi : denizkackan3@gmail.com

EKLER

EK 1. Orijinallik Raporu

Yuva Kavramının Seramik Form ve Yüzeylere Yansıması

Yazar Deniz Hasan

Gönderim Tarihi: 29-May-2019 03:38PM (UTC+0300)

Gönderim Numarası: 1137390092

Dosya adı: Deniz_HASAN.docx (14.18M)

Kelime sayısı: 8232

Karakter sayısı: 58536

Yuva Kavramının Seramik Form ve Yüzeyle Yansıması

ORIJINALLIK RAPORU

% **14**
BENZERLİK ENDEKSİ

% **11**
İNTERNET
KAYNAKLARI

% **1**
YAYINLAR

% **11**
ÖĞRENCİ ÖDEVLERİ

BIRINCIL KAYNAKLAR

1	www.openaccess.hacettepe.edu.tr:8080 İnternet Kaynağı	%8
2	Submitted to Hacettepe University Öğrenci Ödevi	%1
3	dergipark.ulakbim.gov.tr İnternet Kaynağı	%1
4	sanatvetasarim.gazi.edu.tr İnternet Kaynağı	<%1
5	Submitted to TechKnowledge Turkey Öğrenci Ödevi	<%1
6	Submitted to University of Edinburgh Öğrenci Ödevi	<%1
7	userexp.net İnternet Kaynağı	<%1
8	elifinkutuphanesinden.blogspot.com İnternet Kaynağı	<%1
9	Submitted to Selçuk Üniversitesi Öğrenci Ödevi	<%1

10

Submitted to Middle East Technical University

Öğrenci Ödevi

<% 1

11

www.sosyalarastirmalar.com

İnternet Kaynağı

<% 1

12

dergipark.org.tr

İnternet Kaynağı

<% 1

13

Submitted to University of Technology, Sydney

Öğrenci Ödevi

<% 1

14

www.galeriselvin.com

İnternet Kaynağı

<% 1

15

Submitted to The Scientific & Technological
Research Council of Turkey (TUBITAK)

Öğrenci Ödevi

<% 1

16

www.serbestiyet.com

İnternet Kaynağı

<% 1

17

www.darussafaka.k12.tr

İnternet Kaynağı

<% 1

18

Submitted to Canakkale Onsekiz Mart
University

Öğrenci Ödevi

<% 1

19

senaymeralzeytin.com

İnternet Kaynağı

<% 1

20

www.elpasogold.com

İnternet Kaynağı

<% 1

21

Submitted to Istanbul Aehir Aniversitesi

Öğrenci Ödevi

<% 1

22

www.sehakaratas.com

İnternet Kaynağı

<% 1

Alıntılarını çıkart

üzerinde

Eşleşmeleri çıkar

< 5 words

Bibliyografyayı Çıkart

üzerinde